

A close-up photograph of several hands stacked on top of each other, symbolizing teamwork and support. The hands are of various skin tones and are positioned in the center of the frame. One hand on the right is wearing a blue and gold beaded bracelet and a pink wristband. The background is blurred, showing parts of people in business attire.

Årsredovisning 2017

JAK Medlemsbank

En annorlunda bank

JAK Medlemsbank är en idéburen bank med drygt 36 000 medlemmar spridda över hela Sverige. Som medlem är du en del i en folkrörelse med möjlighet att påverka de ekonomiska villkoren för både dig själv och andra.

JAK verkar för ett samhälle utan ränta. Med vår bankverksamhet vill vi uppnå gemensam nytta, långsiktig hållbarhet och större rättvisa. För att motverka omfördelning av ägande anpassar vi våra avgifter och räntor för lån efter de kostnader som banken har för administration och utveckling samt det överskottsbehov som finns för att framtids-säkra verksamheten och den långsiktiga medlemsnyttan. Genom krav på amortering och ett unikt sparlånesystem som kombinerar bundet sparande med lån minskar vi bankens kreditrisk och främjar låntagare att bli skuldfria.

JAK har ett antal lokalavdelningar i Sverige där ideellt aktiva medlemmar sprider vår värdegrund. I lokalavdelningarna ordnas studiecirklar, utställningar, informationsmöten och andra aktiviteter.

Insättningar i JAK Medlemsbank skyddas av den statliga insättningsgarantin.

Räntekritisk verksamhet

I JAK anser vi att räntans effekter har en långsiktigt skadlig inverkan på ekonomin.

- ☛ Ränta flyttar över resurser från de som har mindre och behöver låna, till de som har mer och kan låna ut, det vill säga den leder till ökad ojämlikhet.
- ☛ Vid stora investeringsbeslut i samhället leder en förväntad förräntning på pengar till att kortsiktiga lösningar vinner över mer långsiktiga och hållbara lösningar.

Vår verksamhet grundar sig i övertygelsen om att hållbara ekonomiska relationer är möjliga.

Innehållsförteckning

Styrelsens ordförande har ordet	4
Tillförordnad vd har ordet	5
Hållbarhetsrapport.....	7
Förvaltningsberättelse	12
Resultaträkning	23
Rapport över totalresultat	23
Balansräkning	24
Rapport över förändring i eget kapital	25
Kassaflödesanalys	26

NOTER TILL DE FINANSIELLA RAPPORTERNA

Not 1 Uppgifter om banken	27
Not 2 Redovisningsprinciper	27
Not 3 Riskhantering	31
Not 4 Räntenetto.....	41
Not 5 Provisionsintäkter	41
Not 6 Provisionskostnader	41
Not 7 Övriga rörelseintäkter	42
Not 8 Allmänna administrationskostnader	42
Not 9 Övriga rörelsekostnader	47
Not 10 Kreditförluster, netto	48
Not 11 Skatter.....	48
Not 12 Belåningsbara statsskuldförbinder	48
Not 13 Utlåning till kreditinstitut	49
Not 14 Utlåning till allmänheten.....	49
Not 15 Obligationer och andra räntebärande värdepapper	50
Not 16 Aktier och andelar.....	50
Not 17 Immateriella anläggningstillgångar.....	50
Not 18 Materiella tillgångar	51
Not 19 Övriga tillgångar	51
Not 20 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	52
Not 21 Skulder till kreditinstitut	52
Not 22 Inlåning från allmänheten	52
Not 23 Övriga skulder	53
Not 24 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter.....	53
Not 25 Eventualförpliktelser och åtaganden	53
Not 26 Finansiella tillgångar och skulder	54
Not 27 Eget kapital.....	56
Not 28 Kapitaltäckning	56
Not 29 Händelser efter balansdagen.....	59

”... ett stort arbete har genomförts för att rusta oss för framtiden.”

Monjia Manai Sonnius

Året som gått har varit synnerligen händelserikt. Efter att under 2016 arbetat med att ta fram strategiska mål för verksamheten och blicka framåt, har styrelsearbetet under 2017 i huvudsak fokuserat på här och nu. Eftersom kraven för att bedriva bankverksamhet kontinuerligt skärps har vårt fokus legat på att uppfylla nya och aktuella regler. Det är ett arbete som kräver stora resurser både finansiellt och personellt.

Vi har under en längre tid arbetat för att bli en fullt fungerande vardagsbank för både privatpersoner och företag. Denna målsättning kommer dock att få stå tillbaka de närmaste åren eftersom vi måste koncentrera våra resurser på att bli lönsamma, d.v.s. gå med överskott. Detta är nödvändigt för att bygga upp en stark kapitalbas så att vi kan betala tillbaka de låneinsatser som många av våra medlemmar väntar på.

På grund av olika åsikter om vad som krävs för att styra en bank och föra den framåt, samt olika idéer om vilka vägval JAK bör göra, sades dåvarande vd upp och en tillförordnad vd tillsattes.

Vi har genom en dom i Marknadsdomstolen förbjudits vid vite att använda ordet ”lånekostnad” och måste istället benämna denna kostnad för ”ränta”, i enlighet med Konsumentkreditlagens skrivning. Dessutom får vi inte kalla oss för en ”räntefri bank”. Detta har inneburit en hel del arbete både för styrelse och administration, ett arbete som påverkat alla oss medlemmar och visat på vikten av att JAKs värdegrund fortsatt diskuteras och i viss mån omformuleras.

Årets höstseminarium var fullsatt och huvudfokus låg på strategi och diskussioner av styrelsens underlag

om representativ demokrati (fullmäktige). Intresset var stort och styrelsen fick många värdefulla och intressanta synpunkter. Ett reviderat fullmäktigeförslag gick i slutet av året ut på remiss till lokalavdelningar, förtroendevalda samt de medlemmar som anmält intresse. Styrelsen kommer att arbeta vidare med detta under 2018.

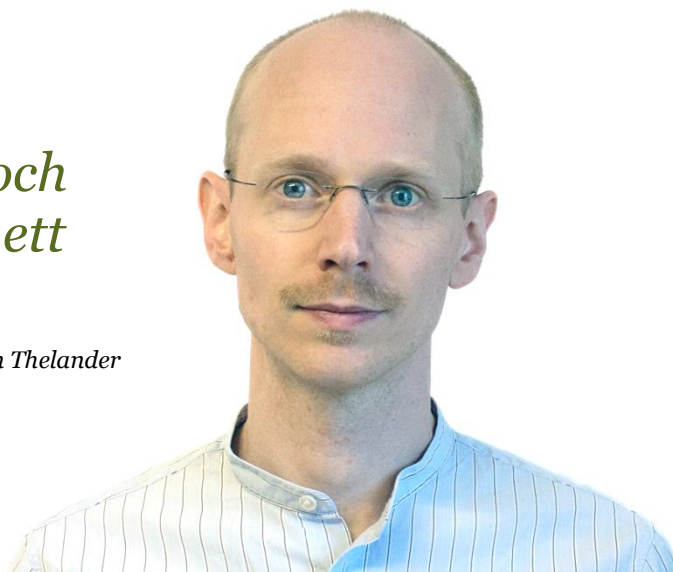
Sammanfattningsvis kan sägas att 2017 har varit ett mycket betydelsefullt år i den meningen att ett stort arbete har genomförts för att rusta oss för framtiden. I detta arbete har vi känt ett stort stöd bland både nya och gamla medlemmar.

Under 2018 fortsätter arbetet med att uppfylla de ökade kraven, samtidigt som vi kommer att lägga fokus på vår värdegrund, nämligen att en uthållig, rättvis och räntefri ekonomi är grunden i en sund samhälls-ekonomi.

*Monjia Manai Sonnius
Styrelseordförande*

”I ett samhälle där klyftan mellan rika och fattiga växer... är vi ett viktigt alternativ.”

Johan Thelander

Året som gått lämnar mig än mer övertygad om vikten av JAK som idéburen och kooperativ bank. I ett samhälle där klyftan mellan rika och fattiga växer för varje år som går och där hushållens skulder fortsätter att öka snabbare än inkomsterna är vi ett viktigt alternativ. Under femtio år har vi hjälpt varandra att förverkliga drömmar och att bli skuldfria, allt utan vinstkrav eller bonusutdelningar som drivkraft.

När jag sommaren 2017 tillträdde som tillförordnad vd gjorde jag det med vetskap om att vi har flera år av negativa resultat bakom oss och fortsatt stora utmaningar framför oss. Även 2017 års resultaträkning visar röda siffror på sista raden, något som till stor del kan härledas till pågående investeringar i digital infrastruktur och satsningar på att stärka medlemsnyttan samt bankens regelefterlevnad och riskhantering.

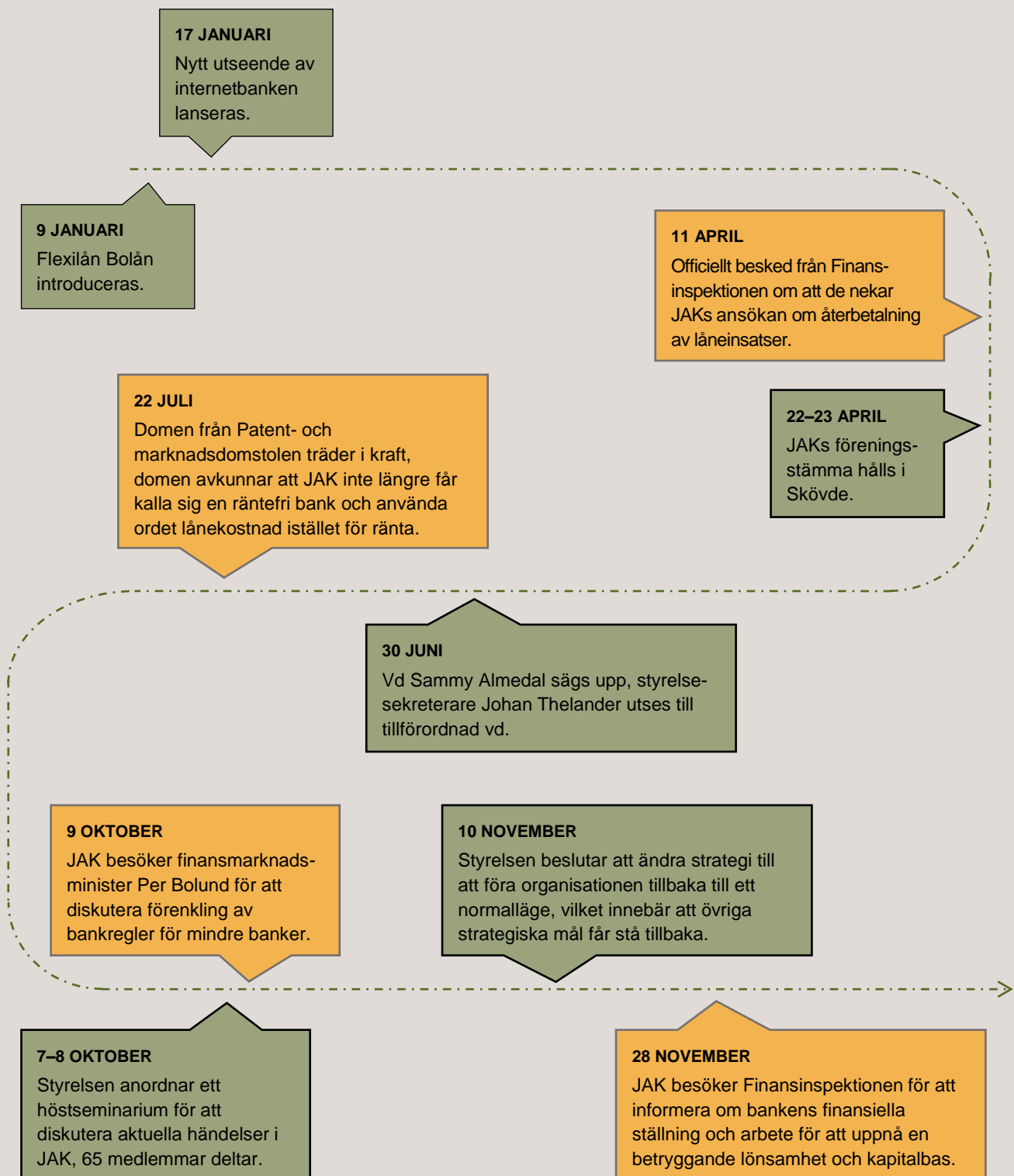
Vi har nu nått en punkt där vi behöver agera resolut för att trygga vår medlemsbanks långsiktiga framtid. Med anledning av detta, har jag i min roll som tillförordnad vd fått styrelsens mandat att sätta in de åtgärder som krävs för att föra organisationen tillbaka till ett normalläge. Med normalläge syftas här på att verksamheten har en god framförhållning vad gäller regelefterlevnad, genererar överskott för att arbeta bort den balanserade förlusten, att låneinsatser återbetalas i enlighet med gällande överenskommelser, att personalen har en god och stimulerande arbetsmiljö samt att det finns välfungerande kanaler för

medlemmar att engagera sig på både lokal- och riksnivå. Hur denna strategiförändring kommer påverka vårt produkt- och tjänsteutbud är något som kommer mejslas fram och informeras om under 2018.

Svårigheter till trots, ligger en mängd möjligheter framför oss. Vi är unika i JAK med vår syn på hållbar ekonomi, präglad av jämnare resursfördelning och hushållning. Det växande allmänna missnöjet mot storbankernas övervinster tillsammans med den ökande medvetenheten kring möjligheten att föra över delar av sina bankangelägenheter till en schysstare bank, ger oss ett gyllene tillfälle att nå uppmärksamhet för vår syn på ekonomi och för oss som idéburen bank.

Avslutningsvis vill jag passa på att tacka alla engagerade medlemmar som med små resurser utför ett betydelsefullt arbete med spridning av information och utveckling av vår medlemsbank. Ni är oerhört viktiga och ert arbete uppskattas enormt!

*Johan Thelander
Tillförordnad vd*

Hållbarhetsrapport

JAKs verksamhet bygger på öppenhet, ansvar och transparens. Det är medlemmarna tillsammans som beslutar om föreningens ändamål. Föreningsstämman är föreningens högsta beslutande organ.

För 50 år sen var Sverige på väg in i en omvälvande tid med ny politisk medvetenhet och ifrågasättande av gamla värderingar. Många unga engagerade sig i den nya tidens proteströrelse och särskilt universiteten och studentkårerna fångade upp tidens arga unga samhällskritiker. Några av dessa unga samhällskritiker bildade 1965 Riksföreningen för ekonomisk frigörelse med inspiration från danska JAK, vars ideologi grundade sig på en hållbar och rättvis räntefri ekonomi. Under årens lopp växte riksföreningen och utvecklades så småningom till JAK Medlemsbank, som ända sen start har kopplat ihop ekonomi med krav på ekologisk uthållighet och en hållbar ekonomi. I dag är JAK Sveriges största medlemsbank med drygt 36 000 medlemmar, som tillsammans äger en bank med syfte att bedriva en rättvis ekonomi som tar hänsyn till människa och miljö.

I JAK verkar vi för ett samhälle med ekonomiska spelregler som inte skapar klyftor mellan människor och regioner. Rättvisa och hänsyn till människor och miljö är en del av vår ideologi. Det präglar vår syn på ekonomi och hantering av pengar. Den del av inlåningen som inte lånas ut till medlemmar placeras med

hög säkerhet hos framförallt kommuner och bidrar på så sätt till utvecklingen av vår gemensamma välfärd.

På uppdrag av FN skrevs 1987 den så kallade Brundtlandrapporten till Världskommissionen för miljö och utveckling. I rapporten lanserades begreppet hållbar utveckling som definieras utifrån ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet. Det innebär för oss:

- Ekologisk hållbarhet – att ta hänsyn till jordens resurser, så att vi använder naturresurser utan att förbruka dem.
- Social hållbarhet – att inte tjäna pengar på andra människors behov av att sätta sig i skuld. Vårt mål är att varje låntagare ska bli skuldfri.
- Ekonomisk hållbarhet – att inte tjäna pengar på passivt ägande, utan genom aktivt arbete. Därför är vi kritiska till all ränta, som inte motsvarar de faktiska kostnaderna för ett lån.

EKOLOGISK HÅLLBARHET

I bankens dagliga verksamhet strävar vi efter att i alla delar tänka miljö och hållbarhet.

JAK begär ekologiskt, närproducerat och fairtrade i så stor utsträckning som möjligt och har vegetarisk mat som norm vid våra riksarrangemang och

styrelsemöten. Detta gäller även vid inköp av mat och fika till kontoret.

Medlemmar och anställda i JAK erbjuds att teckna miljösmarta försäkringar hos WaterCircles, som har Bra Miljövalsmärkta försäkringar för bil och boende.

Avfallet källsorteras och vi är anslutna till fjärrvärmenäten och använder miljömärkt el. På webben utvecklar vi våra digitala tjänster, både i vår internetbank och på hemsidans portal för aktiva, där medlemmar kan beställa informationsmaterial direkt hos tryckeriet och själva ladda ner mallar i samband med lokala aktiviteter. När vi reser gör vi det med tåg och annan kollektivtrafik.

Bankens hållbarhets- och miljöarbete regleras i hållbarhetspolicyn, kreditpolicyn och placeringspolicyn.

SOCIAL HÅLLBARHET

Många av våra medlemmar har valt JAK för att de har gjort ett aktivt ställningstagande i synen på hållbarhet, demokrati och ekonomisk frigörelse. Stora ekonomiska klyftor i samhället bidrar inte till en social hållbarhet, utan snarare till instabilitet och risker för demokratin. JAK bidrar inte till att skapa ekonomiska klyftor mellan människor och regioner utan verkar för att medlemmar ska bli skuldfria inom rimlig tid. Därför säger JAK nej till ränta på sparandet och har amorteringskrav på alla lån. Det finns även möjlighet för medlemmen att under amorteringstiden, genom ett parallellt sparande, bygga upp ett eget kapital som kan minska behovet av lån i framtiden. Medlemmarnas inlånade pengar lånas i första hand ut till andra medlemmar.

Under 2017 har 772 lån slutamorterats och 1 536 efterspar (bundet sparande) omvandlats till fritt sparande.

Slutamorterade lån	2017	2016
Antal	772	830
Belopp, kr	96 576 693	96 593 726
Utbetalt efterspar ¹		
Antal	1 536	1 710
Belopp	79 494 159	75 872 618

¹ Siffrorna för efterspar avser samtliga efterspar som utbetalats till ett bas- eller transaktionskonto.

EKONOMISK HÅLLBARHET

JAKs inlåning är räntefri, eftersom medlemmarna inte tar ränta av varandra.

Vi är emot att man ska kunna tjäna pengar enbart på att ha pengar. Den ränta som låntagare i JAK betalar grundar sig på de kostnader som banken har för sin administration och utveckling. Likt andra banker finns i JAK administrationskostnader samt behov av att göra överskott för att garantera långsiktighet och täckning av kreditförluster. Avgifter och räntor på lån anpassas efter självkostnadsprincipen så att de inte medför omfördelning av ägande. Vinst ges inte till ägarna.

Vi är kritiska till all betalning för lån utöver vad som motsvarar de verkliga och skäliga kostnader som låneverksamheten medför för långivaren samt det överskottsbehov som finns för att framtidssäkra verksamheten. I JAK har vi aldrig haft kostnader för inlåningsräntor eller utdelning av vinster.

RESPEKT FÖR MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

JAK finansierar inget som bryter mot demokratiska metoder eller mot de mänskliga rättigheterna enligt FN:s konvention, Barnkonventionen och humanitärätten. JAK respekterar och ställer sig bakom internationella principer och konventioner enligt bankens hållbarhetspolicy. I de fall JAK skulle beröras, ställer vi oss även bakom FPICs principer om rätten att vägra projekt som kan påverka mark som ursprungsbefolkning äger, bor på eller på annat sätt använder. Låntagaren ska i sina kontrakt med leverantörer inkludera klausuler om att dessa principer efterlevs.

JAKs ställningstagande för rättvisa och demokrati återfinns i JAKs reglemente.

MOTVERKANDE AV KORRUPTION

JAK följer svensk skattelagstiftning och har ingen rådgivande funktion i finans- eller skattefrågor.

Banken har tydliga riktlinjer att inte acceptera eller erbjuda gåvor, representation eller andra personliga fördelar som rimligen kan antas påverka en affärsuppgörelse.

Koldioxid utsläpp 2017 (2016 siffror inom parentes)

 Transport & hotell	 EI	 Mat	 Papper	Totalt:
9,02 ton (16,51 ton)	12,08 ton (10,52 ton)	1,02 ton (1,76 ton)	0,33 ton (0,39 ton)	22,45 ton koldioxid (29,18 ton)

Banken ger inga lån till företag som avser att använda dem för spekulation, skatteplanering, placering i så kallade skatteparadis eller till mutor.

Bankens motverkande av korruption regleras i Anvisningar för inköp vid jäv och Rutin för avtal. JAK står även bakom flera internationella principer och konventioner, se närmare i bankens hållbarhetspolicy.

UTLÅNING TILL JURIDISKA PERSONER

JAK är i första hand en medlemsbank för privatpersoner. En mindre del, cirka 100 miljoner kronor totalt, lånas ut till företag, föreningar och stiftelser. JAK Medlemsbank spekulerar inte i aktier eller andra derivatinstrument. Vi säger nej till all form av finansiering gällande vapen, krigsmateriel, skatteplanering, mutor, pornografisk verksamhet, tobak och droger.

Utlåning till företag (juridiska personer) regleras i bankens kreditpolicy och hållbarhetspolicy, som

inkluderar de nationella och internationella principer och förordningar som JAK ställer sig bakom.

KLIMATKOMPENSATION

JAK klimatkompenserar för koldioxidutsläpp från trycksaksproduktion, pappersförbrukning, transporter, mat och el.

Kompensationen sker genom att JAK bidrar till trädplantering i Afrika via Vi-skogen och därmed främjar ekologisk balans samt bättre och tryggare försörjning för lokalbefolkningen. Småbrukande bönder får ekonomiskt stöd och hjälp med plantering av träd med metoden agroforestry. Metoden medför att de brukande familjerna kan förbättra sin matproduktion, klara vedbehovet och öka familjeinkomsterna. Vidare tar träden upp koldioxid från atmosfären, vilket bidrar till att minska den globala uppvärmningen.

Miljöredovisning 2017

Jämförelse med bil	SJ		MTR Express
	 Tåg	 Bil	 Tåg
Totalt antal resta kilometer	121 602	121 602	Totalt resta kilometer: 5 195 km
Koldioxid (CO ₂) växthuseffekt (kg)	0,32	14 957	Koldioxid (CO ₂): 0,0156 kg
Jämförelse med flyg*	 Tåg	 Flyg	<i>MTR Express har ingen redovisning som visar hur mycket som sparats in på utsläppen i jämförelse med andra färdssätt liknande den SJ tillhandahåller.</i>
Totalt antal resta kilometer	121 602	121 602	
Koldioxid (CO ₂) växthuseffekt (kg)	0,32	8 715	

*Siffrorna avser endast sträcka där flyg är ett alternativt färdssätt.

KÖNSFÖRDELNING

(se Not 8)

■ Man ■ Kvinna

Anställda

Medelantalet anställda: 38; varav män: 16, kvinnor: 22

Styrelsen (stämmovalda ordinarie ledamöter samt vd, exklusive arbetstagarrepresentanter)

Män: 7 Kvinnor: 1

Övriga ledande befattningshavare inkl. vd

Män: 3 Kvinnor: 3

PERSONAL

Under året ersattes två positioner i bankens ledning. Styrelsen beslutade på ett extra styrelsemöte den sista juni att säga upp dåvarande vd Sammy Almedal och utse styrelsesekreterare Johan Thelander till tillförordnad vd. En ny IT-chef tillsattes i september, med anledning av att tidigare IT-chef valt att lämna sin tjänst.

Arbetspressen är fortsatt hög i organisationen och i takt med att nya omfattande regelverk trätt i kraft har arbetsbördan på flera medarbetare ökat ytterligare. Ledningen och personalansvarig följer löpande upp och utvärderar personalens arbetsmiljö och arbetar för att förbättra denna.

Alla i JAK ska behandlas och bemötas på samma villkor, oavsett kön, etnicitet, ålder, sexuell läggning, funktionsnedsättning, religion eller annan trosuppfattning. För att säkerhetsställa detta samt för att kartlägga stressnivån och trivsel i organisationen har JAK genomfört kvartalsvisa medarbetarundersökningar samt den obligatoriska skyddsronden. Resultatet av medarbetarundersökningarna diskuteras på ledningsnivå och insatser har gjorts för att förbättra enskilda medarbetares arbetssituation.

Löneskillnaderna mellan män och kvinnor är fortsatt små. Under 2017 bestod ledningsgruppen av två män och tre kvinnor (exklusive tf. vd). Kvinnornas

löner har sedan 2014 legat på runt 95 procent av männens när det gäller samtliga tjänstemän utom chefer. Vi ser att löneskillnaderna inte ökar men behöver fortsatt arbeta för att minska dessa, även om de i dag är små.

Under året har flera utbildningar genomförts, bland annat har samtliga lånehandläggare och medarbetare på medlemservice påbörjat en utbildning för att bli SwedSec-licensierade bolånerådgivare, ett krav enligt tillämpliga regelverk. Vidare har ett flertal penningtvätt- och regelefterlevnadsutbildningar genomförts för att förbättra kunskapen inom dessa områden.

Det arbetssätt som tillämpas i valberedningen avseende sammansättning av styrelsen, bl.a. avseende mångfald, beskrivs i bankens Reglemente.

HÖGT BETYG I HÅLLBARHETSGRANSKNING

Under 2017 ökade JAK till 92 procent godkänt i den årliga rankingen av bankernas hållbarhetsarbete, som genomförs av det internationella initiativet Fair Finance Guide (FFG). Högst betyg får JAK för sitt hållbarhetsarbete inom områdena mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, biologisk mångfald, skatteflykt och korruption. Förutom den årliga kartläggningen av bankernas hållbarhet, gör Fair Finance Guide även fallstudier i efterhand för att kontrollera att efterlevnaden följs. JAK har relativt låga hållbarhetsrisker eftersom banken bara lånar ut till små företag som är verk-samma i Sverige.

Kommunikatör Louise Clausen, medlemschef Ann-Marie Franklin, finansmarknadsminister Per Bolund samt bankchef Magnus Frank i november 2017 när resultatet av FFG:s granskning presenterades.

MILJÖPROJEKT SOM JAK DELTAR I

Dubbelt så grön

Naturskyddsföreningen driver sedan 2016 projektet Dubbelt så grön, där JAK deltar tillsammans med andra banker och försäkringsbolag. Syftet med projektet är att öka takten i omställningen till ett hållbart samhälle genom att ta ett omtag kring hela finansbranschen. Dubbelt så grön handlar både om att öka det hållbara sparandet och att öka utlåningen till miljöinvesteringar. Inom projektet anordnas seminarium, samarbeten och framtagning av rapporter.

Bortom BNP-tillväxt

JAK deltar sedan 2014 i en referensgrupp till ett forskningsprojekt som syftar till att göra scenarier för ett hållbart samhällsbyggande. Projektet heter Bortom BNP-tillväxt och är tvärvetenskapligt med forskare från KTH (Kungliga Tekniska högskolan), IVL Svenska

Miljöinstitutet, VTI (Statens väg- och transportforskningsinstitut), Lunds universitet, Södertörns högskola och Tillväxtanalys.

REDOVISNINGSPRINCIPER

Hållbarhetsredovisningen ingår i JAKs årsredovisning 2017. Underlaget är hämtat från bankens interna finansiella system, styrdokument samt medarbetarnas rapportering. Företaget ZeroMission har hjälpt oss med uträkning av årets klimatpåverkan.

RISKER OCH HUR VI HANTERAR DEM

Bankens förhållningssätt till risk innebär att banken undviker att låna ut eller placera med hög risk. Mer information om bankens riskhantering finns i avsnittet Riskhantering i förvaltningsberättelsen samt i Not 3.

Om Fair Finance Guide

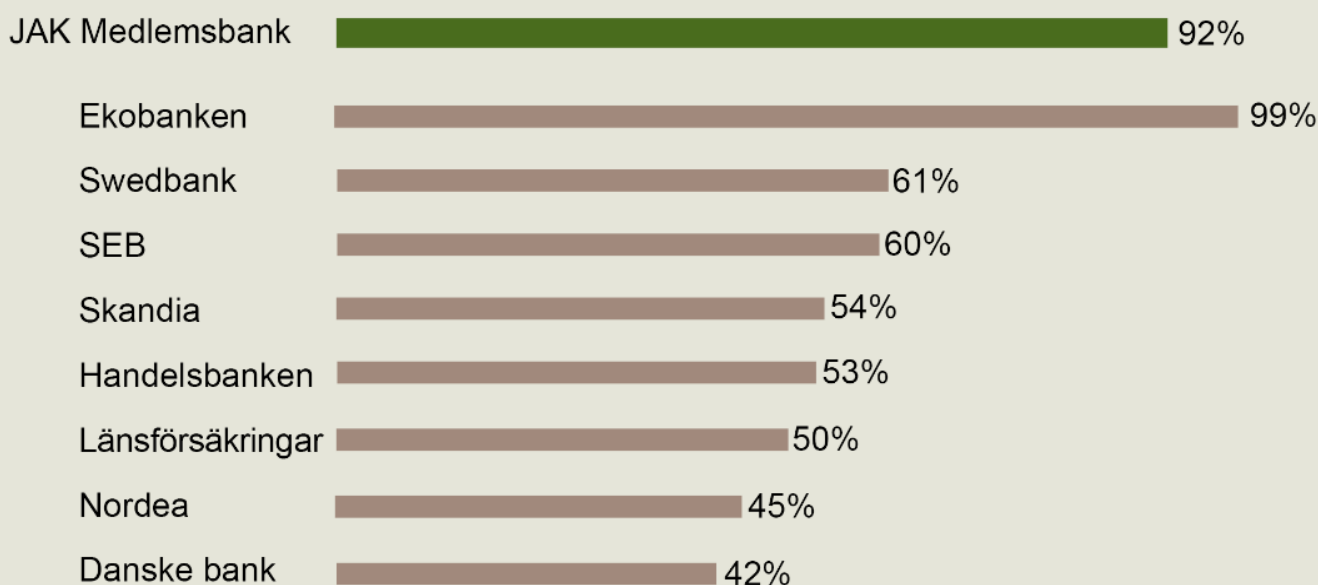
Fair Finance Guide är ett internationellt initiativ som granskar hur hållbart banker investerar och lånar ut pengar.

Genom en internationell metod kartläggs bankernas riktlinjer och sedan görs granskningar av hur de följs i praktiken. Via webbsidan kan man enkelt jämföra bankernas resultat och sedan säga vad man tycker, genom att skicka ett meddelande till banken. På detta sätt får bankerna direkt feedback från sina kunder och pressas/uppmuntras till förbättring.

Fair Finance Guide grundades 2009 i Nederländerna och finns idag i nio länder: Nederländerna, Sverige, Frankrike, Japan, Norge, Indonesien, Belgien, Tyskland och Brasilien.

Bankernas hållbarhetsbetyg 2017

Källa/läs mer: fairfinanceguide.se

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktör för JAK Medlemsbank (nedan kallad JAK) lämnar härmed årsredovisning för bankens verksamhetsår 2017, det tjugonde året som medlemsbank. Föregående års värden presenteras inom parentes och beloppen anges i tusental kronor om inget annat uppges

VERKSAMHETENS ART OCH INRIKTNING

JAK är en idéburen bank, vi är demokratiskt styrda och har varken vinstutdelning eller bonusar.

Organisationens rötter sträcker sig tillbaka till 1930-talet i Danmark då danska bönder startade JAK Danmark för att organisera sig mot de ockerräntor som drev folk från sina gårdar. I Sverige bildades en motsvarighet inom den gröna alternativrörelsen på 1960-talet, vilken syftade till ekonomisk frigörelse samt att driva påverkansarbete för att skapa ett mer rättvist finansieringssystem.

Genom organisationens historia löper en röd tråd i kritiken gentemot ränta i bemärkelsen att tjäna pengar på passivt ägande, något som varit tabu och omoraliskt i många kulturer och religioner i tusentals år.

Bankens kontor är beläget i Skövde men verksamheten riktar sig till medlemmar i hela Sverige, främst till hushåll.

AFFÄRSMODELL

Kärnan i JAKs verksamhet utgörs av in- och utlåning samt folkbildning. Genom Kooperation erbjuds medlemmarna konkurrenskraftiga, rättvisa och långsiktigt hållbara finansiella produkter och tjänster.

Kooperation

Verksamheten grundar sig på Kooperationens sju principer.

1. Medlemskap – alla som vill använda medlemsbankens tjänster och kan axla det ansvar som medlemskapet innebär är välkomna som medlemmar.
2. Demokrati – vi styrs av aktiva medlemmar, inte av passiva ägare. De förtroendevalda är ansvariga inför medlemmarna. Alla medlemmar har lika rösträtt enligt principen en medlem, en röst.
3. Ekonomiskt deltagande – medlemmarna bidrar på ett rättvist sätt till medlemsbankens kapital.
4. Självständighet – vi är fristående och styrs av medlemmarna. I de fall avtal ingås med andra organisationer sker detta så att demokratin och självständigheten säkras.

5. Utbildning – vi erbjuder utbildning till våra medlemmar, förtroendevalda och anställda så att de kan bidra till verksamhetens utveckling.
6. Samarbete – vi samarbetar med andra kooperativa verksamheter för att skapa än större gemensam medlemsnytta.
7. Samhällshänsyn – vi strävar efter en verksamhet som tar hänsyn till det omgivande samhället.

Folkbildning

Genom kurser och vår medlemstidning arbetar vi kunskapsbyggande avseende hållbar och rättvis ekonomi. Syftet är att öka den allmänna medvetenheten kring hur hushålls- och samhällsekonomi fungerar. Kurserna hålls ofta av ideella resurspersoner, i dialog med och stöttning av vår kommunikationsavdelning.

Folkbildningsarbetet syftar även till att öka medlemmarnas engagemang för och kunskap om JAKs ideologi, produkter och tjänster.

Kapitalförsörjning

Kapitalförsörjning avseende likviditet sker genom inlåning från allmänheten (medlemmarna). Likviditet lånas inte upp på marknaden utanför medlemskretsen, i den händelse att det uppstår kapitalbrist skapas en kö för utlåningen.

Kapitalförsörjning avseende eget kapital sker genom överskott och medlemsinsatser:

- Grundinsats – betalas av alla medlemmar över 18 år. Återbetalas ej.
- Låneinsats – betalas i samband med att lån tas. Återbetalas efter att lånet är slutamorterat och efter tillstånd från Finansinspektionen.
- Frivillig medlemsinsats – betalas in frivilligt och kan vara olika belopp och bindningstider. En frivillig insats betalas tillbaka efter avtalstidens utgång och efter tillstånd från Finansinspektionen.

Prissättning

Vi använder oss av en enkel och transparent prissättning utan individuella rabatter. Det innebär att alla medlemmar erbjuds samma villkor oberoende av vem de är.

I dag görs inga påslag för riskpremie för medlemmar med högre risk, istället bakas riskkostnaden in i det pris som erbjuds alla inom respektive låneprodukt.

Skuldfrihet

Vi har alltid haft amorteringskrav då utgångspunkten är att varje låntagare ska kunna avbetala hela skuldbeloppet under lånets löptid.

Därtill har vi genom vårt unika sparlånesystem krav på sparande, som antingen kan göras före ett lån tas eller under tiden som lånet löper. Sparande under lånets löptid fungerar som ett bundet sparande och släpps efter att lånet slutamorterats.

Marknadsföring

För att bli fler medlemmar och för att få fler av våra medlemmar att använda våra produkter och tjänster använder vi oss av mun till mun marknadsföring. Det innebär att vi först och främst förlitar oss på att nöjda medlemmar sprider budskapet om JAKs fördelar till både befintliga och potentiella medlemmar. Detta kompletteras av annonser och marknadsföring via sociala medier.

Vi har sedan många år tillbaka ett system med lokalavdelningar runtom i landet där engagerade medlemmar kan samlas för att arrangera evenemang tillsammans.

ALLMÄNT OM ÅRET SOM GÅTT

Året 2017 innehöll många stora förändringar, både positiva och negativa.

Utmärkande för året var medlemmarnas fortsatt höga förtroende för JAK som framkom särskilt väl i gensvaret på vår kampanj om frivilliga medlemsinsatser.

Under året har vi arbetat för att öka medlemsnyttan bl.a. genom att modernisera vår internetbank och lansera en helt ny låneproduktfamilj, Flexilån. Men vi har också fått nekande svar från Finansinspektionen avseende vår ansökan om återbetalning av medlemsinsatser (låneinsatser) och ett domslut som vid vite förbjuder JAK att kalla sig en räntefri bank eller använda ordet lånekostnad istället för ränta.

Möjligheten för medlemmar att bidra med en frivillig medlemsinsats, fortsatte under 2017. En frivillig medlemsinsats innebär att delar av medlemmens sparande omvandlas till en insats i banken, för att stärka JAKs egna kapital. Minsta belopp att bidra med är 5 000 kr. Totalt hade banken per den 31 december

2017 fått in 5,4 miljoner kronor från sammanlagt 282 medlemmar.

Under våren genomfördes en höjning av räntan på flera låneprodukter för att möta bankens ökade kostnader och för att trygga medlemsbankens förmåga att fullgöra sina förpliktelser.

Vi hade en nyutlåning i nivå med föregående år. Vilket, ur ett organisationshistoriskt perspektiv, är en hög nivå.

Våra placeringar genererade en negativ nettoavkastning och har således inneburit en kostnad för banken.

Innan sommaren genomfördes vår periodiska medlemsundersökning som syftar till att ge en bild av hur medlemmarna upplever bankens tjänster och service samt för att kartlägga vilka faktorer som påverkar den generella nöjdheten. Vårt sammanfattande NMI-värde (Nöjd medlemsindex) är fortsatt högt på 4,19, där 5 är det högsta värdet på skalan. Sedan senaste mätningen, 2014, har medlemmarnas nöjdhet minskat något.

Vårt påverkansarbete under året har bl.a. resulterat i en debattartikel som i mars publicerades i Svenska Dagbladet och Dala-Demokraten. Artikeln belyste de negativa effekter som kan följa av att småbanker inte längre kan fortsätta bedriva verksamhet när de tvingas följa samma tuffa regelverk som storbankerna. Vi lämnade även ett remissvar till Näringsdepartementet (SOU 2017:1) där vi lyfte fram mindre banker som den viktigaste finansieringsformen för småföretag, både i stad och på landsbygd.

Under året har aktiva medlemmar i våra lokalavdelningar arrangerat grundkurser, informationsmöten och föreläsningar samt deltagit vid mässor för att sprida information om JAK. Det har ordnats sex grundkurser, 19 informationsmöten och deltagande i sju olika mässor.

SÄRSKILDA HÄNDELSER UNDER ÅRET

Lansering av Flexilån

I januari lanserades en helt ny låneproduktfamilj i JAK, Flexilån. Först ut var produkten Flexibelt Bolån som också medförde att den temporära produkten Sparfritt Bolån slutade erbjudas i april. Produktfamiljen utökades därefter under året med produkterna Flexibelt Blancolån, Flexibelt Borgenslån, Flexibelt Företagslån och Flexibelt Företagslån Fastighet.

Flexilånen har mottagits väl och stärker medlemsnyttan genom att möjliggöra för fler medlemmar att ta lån i JAK.

Moderniserad internetbank

I början av året släpptes en moderniserad internetbank som bland annat anpassats för att kunna användas i mobilen.

Nya kontonummer

Under våren slutfördes även övergången till nya kontonummer för alla kontohavare, en naturlig följd av att vi anslutits till Riksbankens betalningssystem RIX.

Nekad återbetalning av medlemsinsatser

I april mottogs svar från Finansinspektionen som nekade vår ansökan om återbetalning av låneinsatser, gällande medlemmar som slutamorterat sina lån under perioden juni–november 2015. Anledningen var att Finansinspektionen bedömde att en sådan återbetalning skulle kunna äventyra medlemsbankens förmåga att fullgöra sina förpliktelser. Detta är en konsekvens av att banken gjort negativa resultat de senaste åren samtidigt som kapitalkraven ökat markant.

Uppsägning av vd

Den 30 juni fick vd Sammy Almedal lämna sitt uppdrag efter att styrelsen vid ett extrainsatt möte behandlat frågan och kommit fram till att medlemsbankens fortsatta utveckling krävde en förändring på vd-posten. Under tiden som rekryteringsprocessen av en ny vd pågår utsågs styrelsesekreterare Johan Thelander till tillförordnad vd.

Räntedomen

Den 30 juni föll Patent- och marknadsdomstolens dom, som vid vite förbjuder JAK att kalla sig en räntefri bank eller använda ordet lånekostnad istället för ränta. Enligt domen skulle all förändring i JAKs information vara genomförd senast 22 september 2017, vilket innebar en intensiv arbetstid under sommaren med att ändra eller ta bort information från bankens hemsida och tryckta informationsmaterial. En utmaning i förändringsarbetet blev att förmedla att räntedomen inte påverkar lånevillkoren på något sätt och att JAKs räntekritiska förhållningssätt fortsätter.

Höstseminarium

Den första helgen i oktober genomfördes ett Höstseminarium på Axevalla folkhögskola, mellan Skövde och Skara. Styrelseledamöter samt tf. vd, medlemschef och bankchef deltog tillsammans med ett 60-tal medlemmar. Syftet med seminariet var att medlemmar tillsammans med styrelsen och bankens ledning skulle få tillfälle att diskutera ett antal viktiga frågor. På programmet stod såväl diskussioner kring kärnvärden, styrelsens strategi och representativ demokrati, som genomgång av låneinsatserna, Flexilånen och verksamheten i allmänhet.

Besök på Finansdepartementet

Den 9 oktober träffade tf. vd, styrelseordförande samt sammankallande i valberedningen finansmarknads- och konsumentminister Per Bolund på Finansdepartementet.

Syftet med mötet var att presentera ett antal områden som bedömts ha särskild effekt på JAK som liten idéburen medlemsbank. Bland annat diskuterades hur formuleringar i Konsumentkreditlagen påverkar JAKs räntekritiska verksamhet, vår bedömning att de stora resurser som nya omfattande regelverk innebär för mindre banker hotar att minska mångfalden av banker samt det behov vi ser av att revidera medlemsbankslagen i enlighet med den nya föreningslagen.

Ändrad strategi

I november beslöt styrelsen att ändra strategi till att enbart innefatta att föra organisationen tillbaka till ett normalläge. Med normalläge syftas här på att verksamheten har en god framförhållning vad gäller regelefterlevnad, genererar överskott för att arbeta bort den balanserade förlusten, att låneinsatser återbetalas i enlighet med gällande överenskommelser, att personalen har en god och stimulerande arbetsmiljö samt att det finns välfungerande kanaler för medlemmar att engagera sig på både lokal- och riksnivå.

Besök hos Finansinspektionen

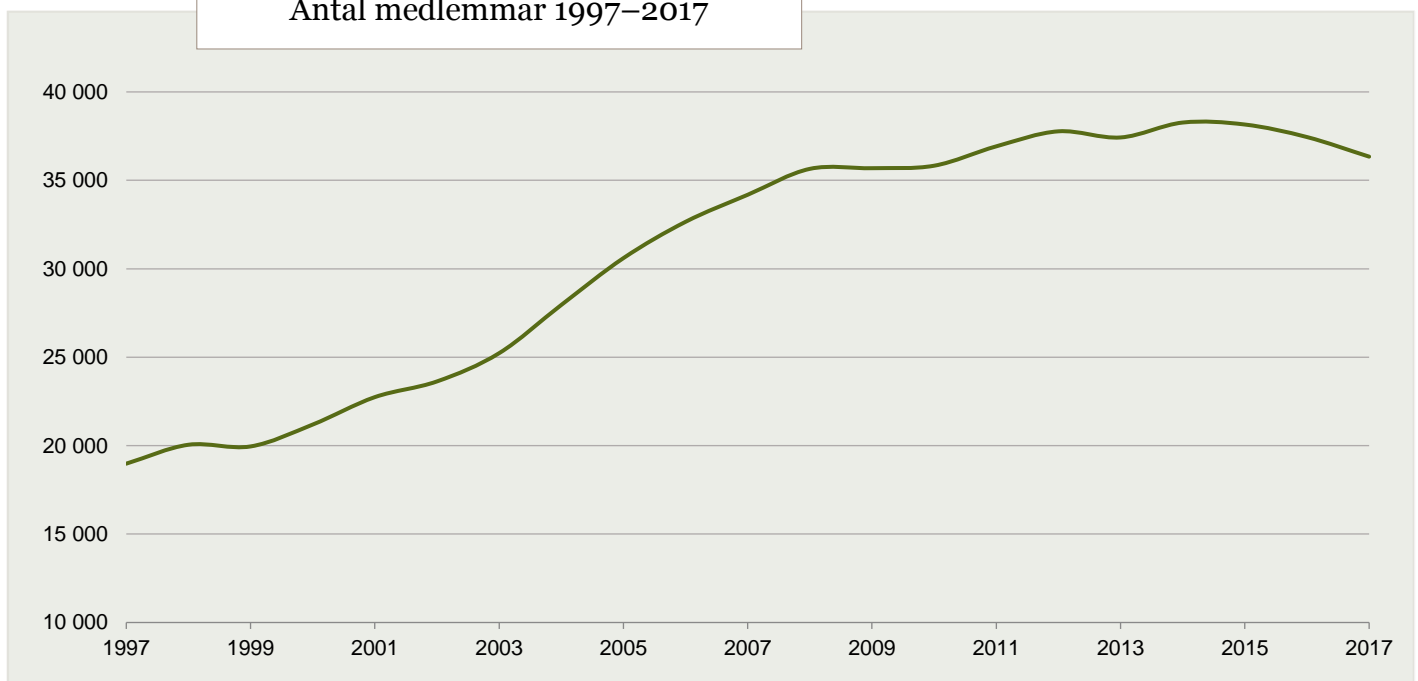
Den 28 november besökte tf. vd och redovisningsansvarig Finansinspektionen för att informera om JAKs finansiella ställning och arbete med att uppnå en betryggande lönsamhet och kapitalbas.

MEDLEMSUTVECKLING

Under året fick vi 1 986 nya medlemmar och 3 093 medlemmar valde att lämna JAK. Det innebär att medlemsantalet sjönk med 1 107 personer och vid utgången av 2017 var vi totalt 36 340 medlemmar.

De geografiska områden där vi har flest medlemmar i procent av befolkningen är fortsatt de områden där ideellt aktiva medlemmar engagerat sig i lokalavdelningar.

Antal medlemmar 1997–2017

UTLÅNING

Nyutlåningen landade på totalt 267 (268) miljoner kronor och snittlånet var 267 000 (239 000) kronor. Antalet utbetalda lån är något lägre än föregående år samtidigt som storleken på lånen har ökat.

Den totala utlåningen till allmänheten efter kreditförluster uppgick till 978,4 (932,5) miljoner kronor, en ökning med 4,9 procent.

INLÅNING

Den totala inlåningen uppgick till 1 589,8 (1 604,2) miljoner kronor. Av inlåningen är 480,8 (493,5) miljoner kronor bundet sparande. Det bundna sparandet minskade med 2,6 procent under året och det fria sparandet minskade med 0,2 procent.

BALANSOMSLUTNING

Balansomslutningen uppgick vid årets slut till 1 710,3 (1 710,0) miljoner kronor. Bankens egna kapital uppgick till 113,5 (97,5) miljoner kronor och en soliditet på 6,64 (5,71) procent.

RESULTAT

Årsresultatet uppgick till -2,2 (-2,4) miljoner kronor.

Räntenettet ökade med 7,0 procent och var 26,0 (24,3) miljoner kronor, detta trots den fortsatta negativa avkastningen på likvida medel och likviditetsreserv som var -1,2 (-0,6) miljoner kronor. Det är införandet av nya låneprodukter där låntagaren själv kan välja,

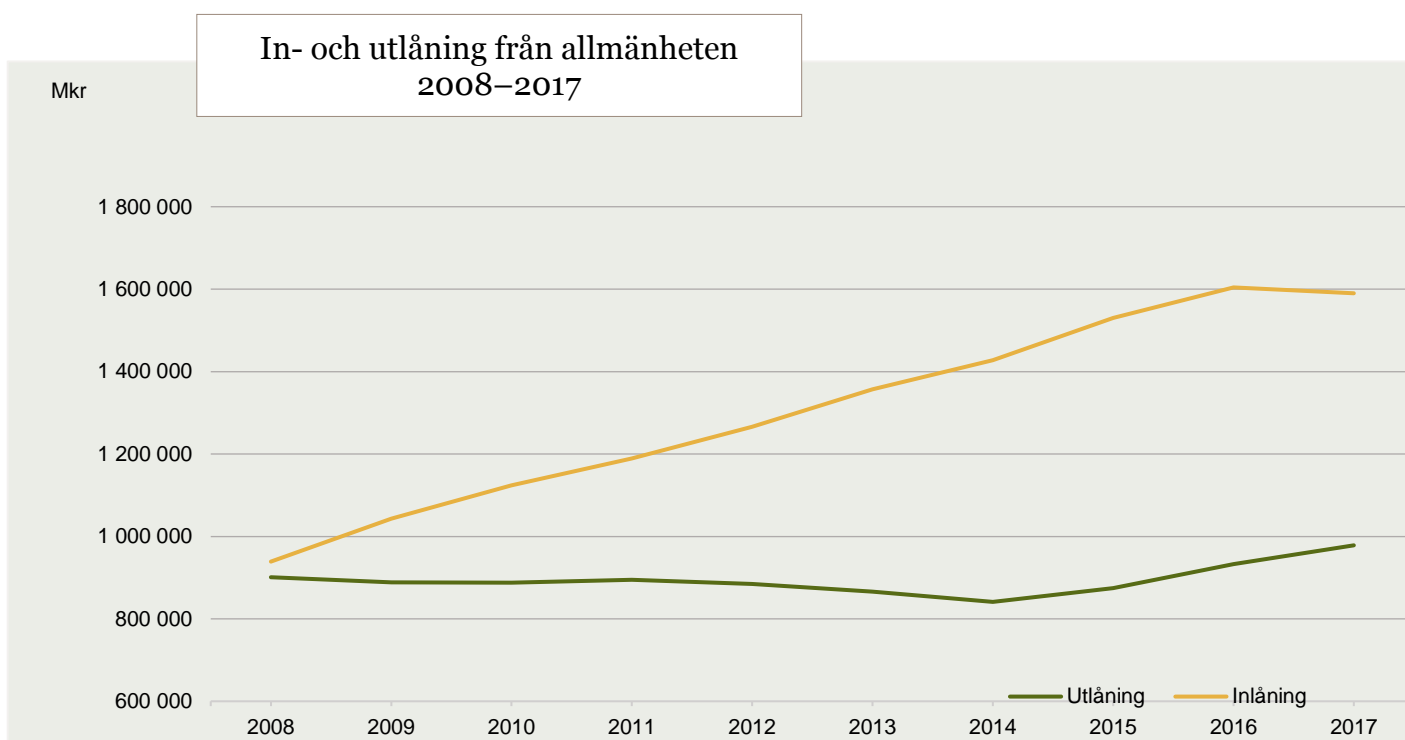
inom ett avtalat intervall, hur stort belopp denne vill spara parallellt med avbetalning på lånet som har gjort att utlåningen och därmed intjäningen kunnat öka. Läs mer om räntenettet i Not 4.

JAKs kostnader före kreditförluster uppgick till 35,5 (34,0) miljoner kronor, en ökning med 4,4 procent. Kostnadsutvecklingen kan i första hand härledas till det pågående arbetet med att ta fram nya tjänster och produkter samt att utveckla våra system för att hantera de nya regelverk som löpande träder i kraft. Vi ser även att våra konsultkostnader ökar i takt med att komplexiteten i regelverken tilltar, vilket då medför att vi oftare behöver vända oss till experter för att tolka hur vi ska följa nya regleringar. Den ökade personalkostnaden beror dels på att vi har fler anställda, dels på kostnader i samband med uppsägning av vd. Vi har även större avskrivningar än beräknat, detta då vi gjort bedömningen att återstående nyttjandeperiod för flera immateriella anläggningstillgångar redan passerats, alternativt har en mycket kort period kvar och därför skrivits ned.

Kostnad för kreditförluster var 1,3 (1,1) miljoner kronor. Läs mer om kreditförlusterna i Not 10.

LIKVIDITET OCH PLACERINGAR

Likviditet som inte lånas ut till medlemmar placeras i certifikat och obligationer utgivna av stat, kommun och kreditinstitut. Likviditet finns också på konto hos andra

banker. Placeringarna sker med låg risk och endast i svenska kronor.

Det finns krav på att alla banker ska ha tillräckligt med likvida tillgångar för att klara verkliga och simulerade kassautflöden under trettio dagar och JAKs likviditetsreserv ska enligt interna regler vara minst 10 procent av den fria inlåningen.

Kravet på likviditetstäckningsgraden (LCR) kommer 2018 att öka till 100 procent där JAKs LCR vid utgången av 2017 var 598 procent.

Kvoten utlåning i förhållande till inlåning uppgår till 0,62 (0,58). Uppföljning av likviditeten sker dagligen. Stresstester och prognoser för likviditet genomförs i bankens interna kapital- och likviditetsutvärdering (IKLU).

KAPITALBAS – KAPITALRELATION

JAKs kapitalbas uppgår efter årets resultat till 106,9 (89,3) miljoner kronor. Kapitältäckning ska ske för kredit- och operativa risker. För kreditrisk tillämpas schablonmetoden och för operativ risk tillämpas basmetoden. JAK har en kapitalbas som överstiger det lagstadgade minimikapitalkravet, inklusive kapitalkrav för kapitalkonserveringsbuffert och kontracyklisk kapitalbuffert. Kapitalbasen täcker även kravet för ytterligare identifierade risker i verksamheten i IKLU. IKLU-processen är ett verktyg som säkerställer att banken på ett tydligt och korrekt sätt identifierar, värderar och hanterar alla de risker banken är exponerad för samt gör en bedömning av det interna kapitalbehovet i relation till detta. Läs mer om kapitältäckning i Not 28.

RISKHANTERING

En risk innebär den samlade bedömningen av sannolikheten för en oönskad händelse och konsekvensen om händelsen skulle inträffa. En risk är en framtida händelse som negativt kan påverka bankens måluppfyllelse. Risktagandet inom banken ska begränsas inom ramen för vad som är ekonomiskt försvarbart och främjar medlemmarnas ekonomiska intressen. JAKs värdegrund, så som den är formulerad i bankens reglemente, ska ligga till grund för riskhanterings inriktning och prioritering.

Styrelsen har det övergripande ansvaret för bankens riskhantering. Riskhanteringen ska utgå från den av

styrelsen fastställda riskkaptiten och bör i så stor utsträckning som möjligt relateras till mål och av styrelse och ledning fastställda limiter. Analys och värdering av sannolikhet och konsekvens för olika risker sker löpande, liksom uppföljning av att kontroller finns på plats och är ändamålsenliga.

Banken har oberoende funktioner för riskkontroll och regelefterlevnad (compliance) som är direkt underställda vd och som rapporterar till styrelsen. Läs mer om riskhantering i Not 3.

RISKER OCH OSÄKERHETSFAKTORER

Återbetalning av låneinsatser

I april 2017 meddelade Finansinspektionen att de nekade vår ansökan per 1 juli 2016 om att återbetala låneinsatserna till de medlemmar som slutamorterat sina lån under perioden juni–november 2015.

Den risk som föreligger omfattar en osäkerhet kring när banken uppnått en sådan finansiell ställning att Finansinspektionen anser sig kunna ge tillstånd att inestående låneinsatser kan återbetalas.

Vi arbetar ihärdigt för att förbättra vår lönsamhet och öka vårt egna kapital. Detta för att så snart som möjligt komma igång med att återbetala låneinsatserna till de medlemmar som slutamorterat sina lån. Efter sommaren 2018 kommer ledning och styrelse att utvärdera möjligheten att ansöka om att få börja återbetala låneinsatser. Utifrån mål och finansiell ställning görs då en bedömning om det finns utrymme att ansöka om återbetalning av medlemsinsatser. Finns utrymmet så kommer återbetalning att ske i turordning där de medlemmar som väntat längst återfår sin låneinsats först.

Vår bedömning är att det kan komma att ta 3–4 år innan vi återgått till ett normalläge och då arbetat bort den extra väntetiden.

Dom i Patent- och marknadsdomstolen

Den 30 juni kom en dom i Patent- och marknadsdomstolen som vid vite förbjuder oss att kalla banken för en räntefri bank och att använda ordet lånekostnad istället för ränta. Vi har hörsammat domen.

Den risk som föreligger innefattar att medlemmar som av olika anledningar inte vill betala ränta väljer att lämna banken. Vi bedömer dock sannolikheten för

detta som låg utifrån att vi fortsatt bedriver bankverksamhet enligt samma värderingar och villkor som tidigare och att det enda som skiljer sig är att vi nu måste använda ordet ränta för den betalning som görs för ett lån. Därtill är vi fortfarande den enda banken i Sverige som inte betalar ränta för upplåning av likviditet. Vi fortsätter bedriva räntekritisk verksamhet och vi fortsätter erbjuda lån med räntesatser som inte bestäms av marknadsräntor.

Uppsägning av vd

Bankens styrelse höll den 30 juni ett extra styrelsemöte där de beslöt att säga upp vd. Anledningen bakom beslutet var att styrelsen ansåg att medlemsbankens fortsatta utveckling krävde en förändring på vd-posten. Under tiden som processen pågår med att rekrytera en ny vd, är styrelsesekreterare Johan Thelander utsedd till tillförordnad vd. Den osäkerhetsfaktor som föreligger innefattar osäkerhet hos medlemmar, personal och omvärld för bankens högsta ledning i en redan prövande tid.

Nya regelverk

Nya omfattande regelverk och en allt snabbare digital utveckling på bankmarknaden utgör enorma utmaningar för oss som liten bank.

Risker som föreligger omfattar bl.a. bankens kapacitet att öka medlemsnyttan för att fortsatt vara ett aktuellt bankalternativ för våra medlemmar samt att klara av att hålla en god framförhållning vad gäller regelefterlevnad.

Ekonomiskt resultat

Banken har de senaste åren visat en oförmåga att generera överskott som dels innebär att vi inte har full kostnadstäckning, dels försvagar det egna kapitalet.

Den risk som föreligger är att banken inte lyckas vända till överskott och att detta leder till ett förlorat förtroende från medlemmar och omvärld. Ett omfattande åtgärdsarbete är inlett för att se över bankens kostnader samt prissättning och avtalstider på låneprodukter.

FÖRVÄNTAD FRAMTIDA EKONOMISK UTVECKLING

Vi ser en fortsatt god efterfrågan på lån hos medlemmarna vilket ger en organiskt växande lånestock. Därtill har snitträntan på lånestocken fortsatt att öka under

året. Ett arbete är påbörjat avseende att utveckla våra låneprodukter, något som vi bedömer får effekt under senare delen av 2018 och då ytterligare ökar medlemsnyttan och intresset att låna i JAK.

Genom fortsatt noggrann kostnadskontroll och renodling av verksamheten bedömer vi att vi successivt kommer kunna minska kostnaderna under kommande år. I detta räknar vi med att pågående investeringar i digital infrastruktur och satsningar på regel och risk fortsätter i samma takt som tidigare.

Det nya regelverket IFRS 9 förväntas öka reserveringarna för kreditförluster på utlåning jämfört med tidigare reserveringar. En allmän förväntan är att de nya reglerna också kan komma att medföra en större volatilitet i reserverna och därför också i resultatet. Läs mer om hur IFRS 9 påverkar banken i Not 2.

Det är alltid svårt att sia om framtiden och det är något som ska göras varsamt. I dag är Sverige inne i en högkonjunktur, samtidigt har vi ett osäkert politiskt klimat både på hemmaplan och i omvärlden. Vi bedömer att det fortsatt finns en risk för att vi har en växande bostadsbubbla och att de åtgärder som sätts in på politisk nivå, tjänstemanna- och branschnivå inte räcker till för att få bubblan att pysa ut innan den når bristningsgränsen. Detta gör att vi justerar ned vår utlåningsprognos avseende bostadslån något för de kommande åren.

Ytterligare en faktor som påverkar vår verksamhet är det fortsatt låga ränteläget i Sverige som vi bedömer kommer dröja sig kvar ytterligare några år. När marknadsräntan höjs räknar vi med att våra låneprodukter ökar i attraktivitet.

Utifrån ovanstående är vår bedömning att det kan komma att ta upp till 2–3 år innan banken visar en betryggande lönsamhet.

HÄNDELSER EFTER BALANSDAGEN

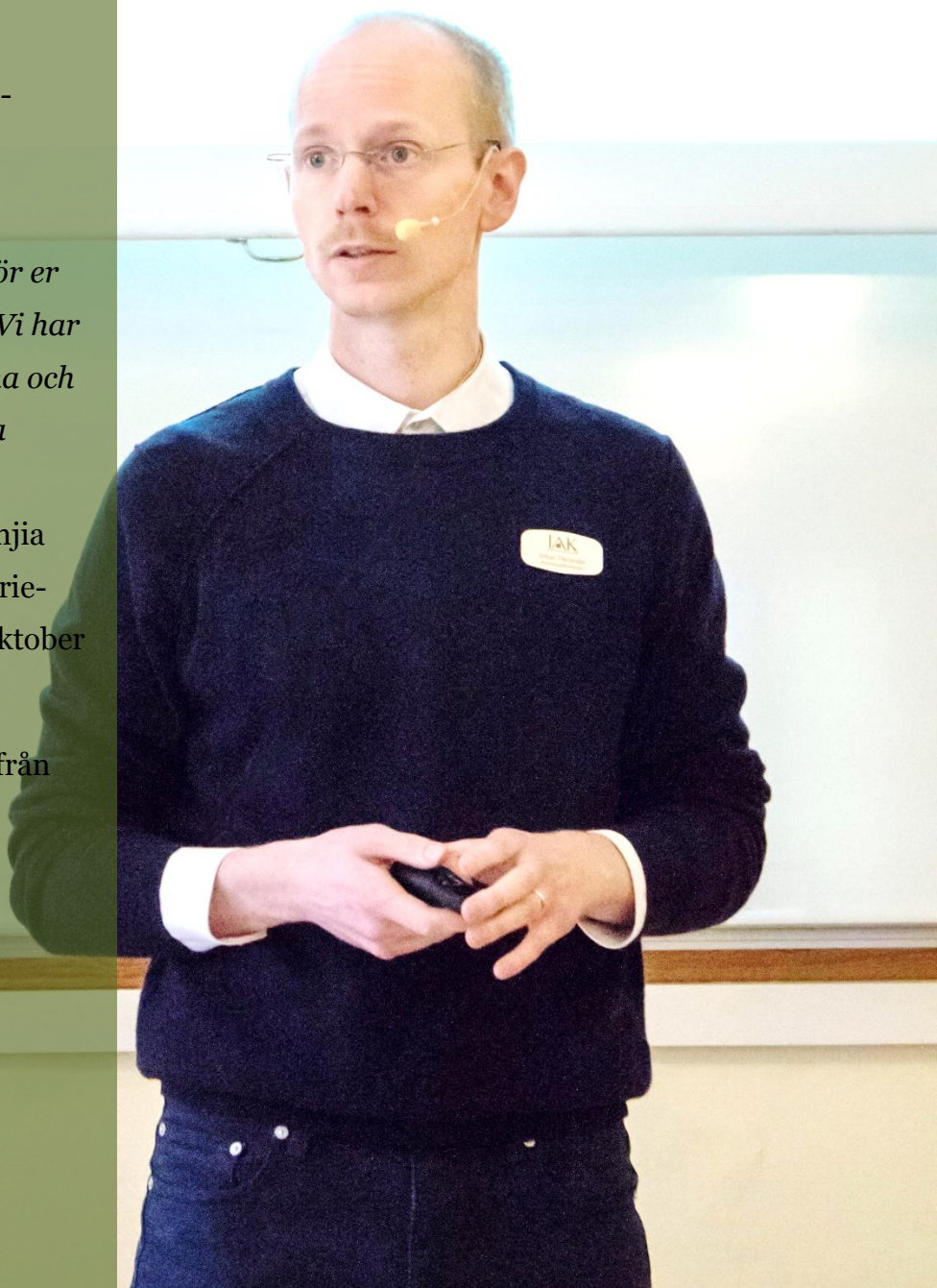
Inga väsentliga händelser som inträffat efter balansdagen har haft någon påverkan på resultat- och balansräkning.

HÖSTSEMINARIET

I **OKTOBER** ordnades ett höstseminarium för att diskutera aktuella händelser i JAK.

– Tack för att ni varit med, för er energi och ert engagemang. Vi har haft kul under de här dagarna och det har varit mycket kreativa diskussioner och förslag som lämnats, sammanfattade Monjia Manai Sonnius de två seminariedagarna som ägde rum 7–8 oktober på Axevalla folkhögskola.

Totalt deltog 65 medlemmar från olika delar av landet i årets Höstseminarium.

Bild överst: Tillförordnad vd Johan Thelander, bild t.v. vice styrelseordförande Sten-Inge Kedbäck, bild t.h. styrelseordförande Monjia Manai Sonnius

FEM ÅR I SAMMANDRAG

NYCKELTAL (TKR)	2017	2016	2015	2014	2013
Utveckling					
Volym (in- och utlåning)	2 568 152	2 536 666	2 404 521	2 269 147	2 223 107
Förändring under året, %	1,24	5,50	5,97	2,07	3,38
Kapital					
Soliditet (beskattat eget kapital + 78 % av obeskattade reserver i % av balansomslutningen)	6,64	5,71	5,15	5,87	6,24
Summa riskvägt exponeringsbelopp	496 596	471 939	481 194	483 440	443 255
Kärnprimärkapitalrelation ² , %	21,52	18,92	16,10	15,49	0
Primärkapitalrelation, %	21,52	18,92	16,10	15,49	17,81
Total kapitalrelation, %	21,52	18,92	16,10	15,49	17,81
Resultat					
Rörelseresultat/volym (rörelseresultat i % av volym)	-0,09	-0,10	-0,09	-0,11	0,06
Avkastning totala tillgångar (Årets resultat i % av balansomslutning)	-0,13	-0,14	-0,62	-0,16	0,17
K/I-tal efter kreditförluster (summa kostnader inkl. kreditförluster i relation till räntenetto + rörelseintäkter)	1,06	1,07	1,07	1,07	0,96
Kostnader/medlemsavgift (administrativa kostnader, avskrivningar samt övriga rörelsekostnader, i förhållande till medlemsavgifter)	4,08	3,87	4,46	4,70	4,72
Kreditförluster					
Kreditförlustnivå (kreditförluster i % av ingående balans för utlåning till allmänheten)	0,14	0,13	0,18	0,25	0,05
Övriga utgifter					
Medelantal anställda	38	36	35	36	33

² Begreppet kärnprimärkapital fanns inte i lagstiftningen för jämförelseåret 2013.

RESULTAT- OCH BALANSRÄKNINGAR	2017	2016	2015	2014	2013
Resultaträkning					
Räntenetto	26 019	24 301	24 030	26 148	27 531
Provisionsnetto	-1 690	-987	-11	-90	17
Nettoresultat av finansiella transaktioner	0	0	0	-25	0
Övriga intäkter	10 235	9 392	7 947	8 072	7 867
Summa intäkter	34 564	32 706	31 966	34 105	35 415
Allmänna administrationskostnader	-30 259	-29 920	-27 768	-29 068	-28 704
Övriga rörelsekostnader ³	-5 260	-4 101	-4 864	-5 291	-4 967
Kreditförluster	-1 277	-1 127	-1 523	-2 133	-400
Summa kostnader	-36 796	-35 148	-34 155	-36 492	-34 071
Rörelseresultat	-2 232	-2 442	-2 189	-2 387	1 344
Skatter	0	0	-7 831	0	-392
Årets resultat	-2 232	-2 442	-10 020	-2 387	952
Balansräkning					
Kassa och tillgodohavande hos centralbanker	78 577	58 767	6	4	9
Belåningsbara statsskuldförbindelser	104 005	105 146	91 145	304 860	279 493
Utlåning till kreditinstitut	170 496	103 961	196 062	196 782	175 902
Utlåning till allmänheten	978 394	932 472	874 633	841 165	865 792
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	336 027	463 343	408 932	120 087	74 900
Aktier och andelar	536	536	526	526	301
Materiella och immateriella tillgångar	10 740	12 772	11 371	11 874	9 256
Uppskjuten skattefordran	0	0	0	7 834	7 875
Övriga tillgångar	3 159	1 104	959	617	623
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	28 336	31 874	36 749	40 207	40 765
Summa tillgångar	1 710 270	1 709 975	1 620 383	1 523 956	1 454 916
Skulder till kreditinstitut	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Inlåning från allmänheten	1 589 758	1 604 194	1 529 888	1 427 982	1 357 315
Övriga skulder	2 512	3 439	2 502	1 699	2 001
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	3 490	3 787	3 614	3 855	3 887
Summa skulder	1 596 760	1 612 420	1 537 004	1 434 536	1 364 203
Eget kapital	113 510	97 555	83 379	89 420	90 713
Summa skulder och eget kapital	1 710 270	1 709 975	1 620 383	1 523 956	1 454 916

³ Inklusive avskrivningar på immateriella och materiella anläggningstillgångar.

INSATSBELOPP

Låneinsatser avseende lån lösta mellan 1 december år 2015 och 30 november år 2016 på totalt 12,8 miljoner kronor skulle ha återbetalats under 2017.

Återbetalningarna har inte kunnat genomföras då ansökan om återbetalning av låneinsatser avseende lån lösta mellan 1 juni och 30 november år 2015 på totalt 6,6 miljoner kronor nekades av Finansinspektionen den 11 april 2017.

Då banken saknar tillstånd för återbetalning av låneinsatser som normalt skulle återbetalats under juli 2016 och under 2017, kommer även återbetalningar som skulle skett under 2018 att skjutas upp. Beloppet för 2018 avser 13,3 miljoner kronor. Senaste återbetalningen av låneinsatser som banken erhöll tillstånd från Finansinspektionen för genomfördes i januari 2016 och var ett belopp på 6,4 miljoner kronor.

FÖRSLAG TILL BEHANDLING AV ÅRETS RESULTAT

Styrelsen föreslår stämman att årets resultat i sin helhet överförs i ny räkning enligt nedan.

(kr)

Balanserat resultat	-43 977 599
Fond för verkligt värde	490 899
Årets resultat	-2 232 103
Balanseras i ny räkning	-45 718 803

Bankens ekonomiska ställning ger inte upphov till annan bedömning än att banken förväntas fullgöra sina förpliktelser. Styrelsens bedömning är att bankens egna kapital så som det redovisas i årsredovisningen är tillräckligt stort i förhållande till verksamhetens omfattning.

Beträffande bankens resultat och ställning i övrigt, hänvisas till efterföljande resultat- och balansräkningar med tillhörande bokslutskommentarer.

Resultaträkning

1 JANUARI–31 DECEMBER (TKR)	NOT	2017	2016
Ränteintäkter		28 508	26 757
Räntekostnader ⁴		-2 489	-2 456
Räntenetto	4	26 019	24 301
Provisionsintäkter	5	1 480	1 596
Provisionskostnader	6	-3 170	-2 583
Övriga rörelseintäkter	7	10 235	9 392
Summa rörelseintäkter		8 545	8 405
Summa räntenetto och rörelseintäkter		34 564	32 706
Allmänna administrationskostnader	8	-30 259	-29 920
Avskrivningar på immateriella och materiella anläggningstillgångar	17, 18	-3 475	-2 518
Övriga rörelsekostnader	9	-1 785	-1 583
Summa kostnader före kreditförluster		-35 519	-34 021
Resultat före kreditförluster		-955	-1 315
Kreditförluster, netto	10	-1 277	-1 127
Rörelseresultat		-2 232	-2 442
Skatt på årets resultat	11	0	0
Årets resultat		-2 232	-2 442

Rapport över totalresultat

1 JANUARI–31 DECEMBER (TKR)	NOT	2017	2016
Årets resultat		-2 232	-2 442
<i>Poster som kommer återföras till resultatet</i>			
Förändring verkligt värde på finansiella tillgångar som kan säljas ⁵		150	1 128
Skatt hänförlig till komponenter i övrigt totalresultat		-33	-248
Årets övrigt totalresultat		117	880
Årets totalresultat		-2 115	-1 562

⁴ Kostnad för insättningsgaranti och resolutionsavgift.

⁵ Förändring på verkligt värde på tillgångar som kan säljas innehåller värdeförändring på belåningsbara statsskuldförbindelser, obligationer och andra räntebärande värdepapper.

Balansräkning

31 DECEMBER (TKR)	NOT	2017	2016
Tillgångar			
Kassa och tillgodohavande hos centralbanker		78 577	58 767
Belåningsbara statsskuldförbindelser m.m.	12	104 005	105 146
Utlåning till kreditinstitut	13	170 496	103 961
Utlåning till allmänheten	14	978 394	932 472
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	15	336 027	463 343
Aktier och andelar	16	536	536
Immateriella anläggningstillgångar	17	5 757	7 370
Materiella tillgångar	18	4 983	5 402
Aktuell skattefordran	11	174	275
Övriga tillgångar	19	2 985	829
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	20	28 336	31 874
Summa tillgångar		1 710 270	1 709 975
Skulder och eget kapital			
Skulder till kreditinstitut	21	1 000	1 000
Inlåning från allmänheten	22	1 589 758	1 604 194
Övriga skulder	23	2 512	3 439
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	24	3 490	3 787
Summa skulder		1 596 760	1 612 420
Eget kapital			
<i>Bundet eget kapital</i>			
Grundinsatser		9 322	11 552
Låneinsatser		122 962	107 585
Frivilliga medlemsinsatser		5 419	3 348
Reservfond		19 219	16 367
Fond för utvecklingsavgifter		2 306	1 253
<i>Fritt eget kapital</i>			
Fond för verkligt värde	27	491	374
Balanserat resultat		-43 977	-40 482
Årets resultat		-2 232	-2 442
Summa eget kapital		113 510	97 555
Summa skulder och eget kapital		1 710 270	1 709 975

Rapport över förändring i eget kapital⁶

1 JANUARI–31 DECEMBER 2017 (TKR)

	Grund- insatser	Låne- insatser	Frivilliga medlems- insatser	Reserv- fond	Fond för utveckling avgifter	Fond för verkligt värde	Balanserat resultat	Årets resultat	Totalt
Ingående eget kapital 2017-01-01	11 552	107 585	3 348	16 367	1 253	374	-40 482	-2 442	97 555
Förändring av insatser	622	15 377	2 071						18 070
Till Reservfond överförda grundinsatser	-2 852			2 852					0
Omföring fond utvecklingsavgifter					1 053		-1 053		0
Omföring resultat							-2 442	2 442	0
Årets totalresultat						117		-2 232	-2 115
<i>Varav:</i>									
<i>Årets resultat</i>								-2 232	
<i>Årets övrigt totalresultat</i>						117			
Utgående eget kapital 2017-12-31	9 322	122 962	5 419	19 219	2 306	491	-43 977	-2 232	113 510

1 JANUARI–31 DECEMBER 2016 (TKR)

	Grund- insatser	Låne- insatser	Frivilliga medlems- insatser	Reserv- fond	Fond för utveckling avgifter	Fond för verkligt värde	Balanserat resultat	Årets resultat	Totalt
Ingående eget kapital 2016-01-01	8 804	98 343	0	15 967	0	-506	-29 209	-10 020	83 379
Förändring av insatser	3 148	9 242	3 348						15 738
Till Reservfond överförda grundinsatser	-400			400					0
Omföring fond utvecklingsavgifter					1 253		-1 253		0
Omföring resultat							-10 020	10 020	0
Årets totalresultat						880		-2 442	-1 562
<i>Varav:</i>									
<i>Årets resultat</i>								-2 442	
<i>Årets övrigt resultat</i>						880			
Utgående eget kapital 2016-12-31	11 552	107 585	3 348	16 367	1 253	374	-40 482	-2 442	97 555

⁶ En beskrivning av vad olika delar av eget kapital består av finns i Not 2.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen är gjord med indirekt metod.

1 JANUARI–31 DECEMBER (TKR)	2017	2016
Den löpande verksamheten		
Rörelseresultat	-2 232	-2 442
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet⁷		
Avskrivningar	3 475	2 518
Kreditförluster exkl. återvinningar	903	393
Övriga justeringsposter	-32	-248
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital	2 114	221
Kassaflöde från förändringar i rörelsekapital		
Förändring värdepapper	128 607	-67 284
Förändring utlåning till allmänheten	-46 825	-58 232
Förändring inlåning från allmänheten	-14 436	74 306
Förändring utlåning till kreditinstitut	-29 259	-15 119
Förändring skulder till kreditinstitut	0	0
Förändring övriga tillgångar	1 483	4 730
Förändring övriga skulder	-1 224	1 110
Kassaflöde från den löpande verksamheten	40 460	-60 268
Investeringsverksamheten		
Förvärv av materiella och immateriella tillgångar	-1 443	-3 919
Förändring aktier och andelar	0	-10
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-1 443	-3 929
Finansieringsverksamheten		
Insatser från medlemmar	18 069	15 738
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	18 069	15 738
Årets kassaflöde	57 086	-48 459
Likvida medel vid årets början	130 920	179 379
Likvida medel vid årets slut	188 006	130 920
Följande delkomponenter ingår i likvida medel		
Kassa	9	9
Riksbanken	78 568	58 758
Utlåning till kreditinstitut (exkl. bunden utlåning)	109 429	72 153
Summa	188 006	130 920

Utlåning till kreditinstitut och kortfristiga placeringar klassificeras som likvida medel enligt följande utgångspunkter: de har en obetydlig risk för värdefluktuationer, de kan lätt

omvandlas till kassamedel och ränteskillnadsersättningen är oväsentlig, de har en löptid om högst tre månader från anskaffningstidpunkten.

⁷ Ingen skatt har betalats, kassaflödet påverkas därför inte. De inbetalda räntorna från utlåning till allmänheten är i närheten av de intäktsförda beloppen i Not 4. Nettot av inbetalda positiva räntor och betalda negativa räntor för övriga poster uppgår i Not 4 till 2 526 tusen kronor och räntekostnaderna i form av avgift till insättningsgaranti och stabilitetsfond är betalda.

Noter till de finansiella rapporterna

Not 1 Uppgifter om banken

Årsredovisningen avges per 31 december 2017 och avser JAK Medlemsbank med organisationsnummer 516401-9969 och med säte i Skövde.

Postadressen är Box 216, 541 25 Skövde. Besöksadressen är Vasagatan 14.

Not 2 Redovisningsprinciper

ÖVERENSSTÄMMELSE MED NORMGIVNING OCH LAG

Bankens årsredovisning är upprättad enligt Lag (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag (ÅRKL) samt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om Årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag (FFFS 2008:25) och i enlighet med tillämpliga ändringsföreskrifter från tidigare år och Rådet för finansiell rapporteringens rekommendation RFR 2 Redovisning för juridiska personer. Banken tillämpar s.k. lagbegränsad IFRS och med detta avses standarder som har antagits för tillämpning med de begränsningar som följer av RFR 2 och FFFS. Detta innebär att samtliga av EU godkända IFRS och uttalanden, så långt detta är möjligt inom ramen för årsredovisningslagen och med hänsyn till sambandet mellan redovisning och beskattning, ska tillämpas.

Årsredovisningen har godkänts för utfärdande av styrelsen den 9 mars 2018. Resultat- och balansräkning blir föremål för fastställelse på JAKs årsstämma den 21–22 april 2018. De nedan angivna redovisningsprinciperna har tillämpats konsekvent på samtliga perioder som presenteras i de finansiella rapporterna om inte annat framgår.

VÄRDERINGSGRUND VID UPPRÄTTELSE AV BANKENS FINANSIELLA RAPPORTER

Tillgångar och skulder är redovisade till historiska anskaffningsvärden. Finansiella tillgångar och skulder är redovisade till upplupet anskaffningsvärde, förutom vissa finansiella tillgångar och skulder som värderas till verkligt värde. Finansiella tillgångar som värderas till verkligt värde består av finansiella tillgångar som kan säljas. För ytterligare information se Not 12, Not 15 och Not 26.

FUNKTIONELL VALUTA OCH RAPPORTERINGSVALUTA

Bankens funktionella valuta är svenska kronor och de finansiella rapporterna presenteras i svenska kronor. Samtliga belopp, om inte annat anges, är avrundade till närmaste tusental.

BEDÖMNINGAR OCH UPSKATTNINGAR I DE FINANSIELLA RAPPORTERNA

Att upprätta de finansiella rapporterna i enlighet med lagbegränsad IFRS kräver att bankens ledning gör bedömningar och uppskattningar samt gör antaganden som påverkar tillämpningen av redovisningsprinciperna och de redovisade beloppen av tillgångar, skulder, intäkter och kostnader. Uppskattningarna och antagandena är baserade på historiska erfarenheter och ett antal andra faktorer som under rådande förhållanden synes vara rimliga. Resultatet av dessa uppskattningar och antaganden används sedan för att bedöma de redovisade värdena på tillgångar och skulder som inte annars framgår tydligt från andra källor. Verkliga utfall kan avvika från dessa uppskattningar och bedömningar.

Uppskattningar och antaganden ses över regelbundet. Ändringar av uppskattningar redovisas i den period ändringen görs om ändringen endast påverkar denna period, eller i den period ändringen görs och framtida perioder om ändringen påverkar både aktuell period och framtida perioder.

Enligt FFFS 2008:25 ska viss information om geografiska områden lämnas, exempelvis intäkters fördelning på olika länder. JAKs intäkter avser aktiviteter riktade till låntagare och medlemmar bosatta i Sverige och endast i undantagsfall till medlemmar bosatta i andra länder. Intäkter från låntagare i utlandet utgörs av medlemmar som tidigare varit bosatta i Sverige men för närvarande bor utanför Sveriges gränser. Intäkter på lån från utlandsboende medlemmar utgörs av < 0,5 procent av JAKs intäkter från utlåning till allmänheten. Därför lämnas ej upplysning enligt kraven i FFFS 2008:25.

ÄNDRADE REDOVISNINGSPRINCIPER

Ändringar av IFRS med tillämpning från och med 2017 har inte haft någon väsentlig effekt på JAKs redovisning.

NYA OCH ÄNDRADE IFRS

Nedan beskrivs de nya samt ändrade standarder som kommer få eller bedöms kunna få effekter på JAKs finansiella rapporter. De nya standarderna ska tillämpas för 2017 eller senare och JAK planerar inte att förtidstillämpa dessa. De nya IFRS som har publicerats av IASB och som inte beskrivs nedan väntas inte få någon effekt på JAKs finansiella rapporter.

IFRS 9 Finansiella Instrument är en ny standard som kommer att ersätta IAS 39 Finansiella instrument: Redovisning och värdering. Den nya standarden träder i kraft 1 januari 2018 och innebär förändringar av hur finansiella tillgångar klassificeras och värderas samt inför en nedskrivningsmodell som baseras på förväntade kreditförluster på alla finansiella instrument istället för på inträffade och befarade kreditförluster.

Kategorierna som finns i IAS 39 ersätts av tre kategorier; där värderingen antingen sker till upplupet anskaffningsvärde, verkligt värde via övrigt totalresultat eller verkligt värde via resultatet. Indelningen i kategorierna görs utifrån bankens affärsmodell för olika innehav respektive egenskaperna på kassaflöden som tillgångarna ger upphov till.

Den nya nedskrivningsmodellen kommer att kräva en redovisning av ett års förväntad förlust redan vid den initiala redovisningen. Vid en väsentlig ökning av kreditrisken ska nedskrivningsbeloppet motsvara kreditförluster som förväntas uppkomma under återstående löptid.

Banken kommer ej att använda Tillsynsförordningens övergångsregler som tillåter en infasning av effekten på kapitaltäckning.

Nedan följer bedömningen av effekterna på banken vid införandet av IFRS 9.

Klassificering och värdering

Banken har per 31 december 2017 analyserat kassaflödena för respektive finansiell tillgång och grupperat dessa utifrån deras kassaflödesmässiga egenskaper.

När det gäller klassificering och värdering av utlåning till allmänheten innehas dessa tillgångar i en affärsmodell vars mål är att inneha finansiella tillgångar i syfte att inkassera avtalsenliga kassaflöden, samt att dessa vid bestämda tidpunkter ger upphov till kassaflöden som endast är betalningar av kapitalbelopp och ränta på

det utestående kapitalbeloppet. Det innebär att banken även fortsättningsvis kommer att redovisa och värdera utlåning till allmänheten till upplupet anskaffningsvärde.

När det gäller klassificering och värdering av belåningsbara stads-skuldförbindelser och obligationer och andra räntebärande värdepapper, som till största delen utgör en del av likviditetsreserven, har dessa tillgångar i enlighet med IAS 39 redovisats till största delen till verkligt värde över totalresultatet och till en mindre del till upplupet anskaffningsvärde. Vidare har utlåning till kreditinstitut och tillgodohavande hos centralbanker i enlighet med IAS 39 redovisats till upplupet anskaffningsvärde. Då både stadsskuldförbindelser och obligationer och andra räntebärande värdepapper samt utlåning till kreditinstitut och tillgodohavande hos centralbanker innehåller i en affärsmodell vars syfte är att erhålla kontraktssenliga kassaflöden kommer dessa att redovisas och värderas till upplupet anskaffningsvärde.

När det gäller klassificering och värdering av aktier och andelar kommer dessa att redovisas till verkligt värde via resultaträkningen.

För klassificering och värdering av bankens finansiella skulder innebär IFRS 9 inte några förändringar jämfört med IAS 39.

Förväntade kreditförluster

De nya reglerna för nedskrivningar som består i att förväntade och inte bara inträffade och befarade kreditförluster ska redovisas. Det gör att det nya regelverket förväntas öka reserveringarna för kreditförluster på utlåning jämfört med tidigare reserveringar. En allmän förväntan är att de nya reglerna också kommer att medföra en större volatilitet i reserverna och därför också i resultatet. Skillnaderna mellan bankens nuvarande redovisningsprinciper är bland annat:

- att reserveringar för kreditförluster på utlåning kommer inte bara att ske på osäkra lån utan på alla lån,
- att i samband med att en ny kredit lämnas kommer en reserv för tolv månaders förväntad kreditförlust att lämnas,
- att när det inträffar en betydande ökning av kreditrisk så kommer en kreditförlustreservering att göras motsvarande förväntade kreditförluster för den återstående löptiden,
- att reservering för kreditförluster kommer även att redovisas på lånelöften, garantier och ej utbetalda reverser, samt
- att de nya nedskrivningsmetoderna gäller för alla finansiella tillgångar som inte värderas till verkligt värde via resultaträkningen.

Upplupningar

IFRS 9 medför att också förändringar i upplysningskraven i IFRS 7 Finansiella instrument. Banken kommer att genomföra en analys för att identifiera vilka förändringar som kommer att behövas för att uppfylla kraven.

Bedömd effekt av införandet av IFRS 9 på öppningsbalansen 2018-01-01

Banken har genomfört en analys av eget kapital samt kapitalbas när IFRS 9 börjar att tillämpas 2018-01-01. Effekten av förväntade kreditförluster samt klassificering och värdering innebär en minskning i både det egna kapitalet och kapitalbasen inom ett intervall på 8 till 13 miljoner kronor. Exakt belopp kommer att kvantifieras i början av 2018.

IFRS 15 Intäkter från avtal med kunder träder i kraft den 1 januari 2018 och ersätter då samtliga tidigare utgivna standarder och tolkningar som hanterar intäkter. Syftet med intäktsstandarderna är att ha en enda principbaserad standard för samtliga branscher som ska ersätta befintliga standarder och uttalanden om intäkter. Standarderna förväntas inte påverka JAK i någon väsentlig omfattning.

IAS 12 Skatter, uppskjutna skattefordringar på realiserade förluster. Ändringen klargör när en uppskjuten skattefordran kan redovisas och exemplifieras genom förvärvade fastförräntade skuldebrev redovisade till verkligt värde. En avdragsgill temporär skillnad genererar en uppskjuten skattefordran i de fall värdeförändringen är negativ och dessa blir avdragsgilla först vid realisering. I det fall det inte finns begränsningar i skattereglerna avseende att kunna utnyttja en avdragsgill temporär skillnad mot framtida vinster ska företag bedöma den uppskjutna skattefordran tillsammans med övriga uppskjutna

skattefordringar hänförliga till andra avdragsgilla temporära skillnader. I det fall det finns restriktioner ska företag bedöma den avdragsgilla temporära skillnaden tillsammans med motsvarande typer av avdragsgilla temporära skillnader t.ex. att kapitalförluster endast är avdragsgilla mot kapitalvinster. Vid bedömning av framtida skattepliktiga överskott kan hänsyn tas till om det finns tillräckliga bevis att det är sannolikt att företagets tillgångar kan återvinnas till ett högre belopp än det redovisade. Ändringen ska tillämpas retroaktivt på räkenskapsår som påbörjas den 1 januari 2017 eller senare.

IFRS 16 Leasing är en ny standard avseende redovisning av leasing. För leasetagare försvinner klassificeringen enligt IAS 17 i operationell och finansiell leasing och ersätts med en modell där tillgångar och skulder för leasingavtal ska redovisas i balansräkningen. Undantag för redovisning i balansräkningen finns för leasingkontrakt av mindre värde samt kontrakt som har en löptid på högst 12 månader. Standarden godkändes av EU november 2017 och förväntas inte påverka JAK i någon väsentlig grad och gäller då från 2019.

RÄNTEINTÄKTER SAMT RÄNTEKOSTNADER

Ränteintäkter från medlemmarnas lån beräknas och redovisas med tillämpning av effektivräntemetoden. Effektivräntan är den ränta som gör att nuvärdet av alla uppskattade framtida inbetalningar under den förväntade löptiden blir lika med det redovisade värdet av fordran. Räntan inkluderar i förekommande fall periodiserade belopp av erhållna avgifter som medräknas i effektivräntan.

Ränteintäkter från utlåning till allmänheten och avkastning på likvida medel samt likviditetsreserv m.m. består till största delen av:

- Intäkter på finansiella tillgångar som värderas till upplupet anskaffningsvärde enligt effektivräntemetoden inklusive intäkter på osäkra fordringar.
- Avkastning på finansiella tillgångar som klassificeras som tillgångar som kan säljas.
- Avkastning på finansiella tillgångar som hålls till förfall.
- Räntekostnaderna består av avgifter för insättningsgaranti, och resolutionsavgift.

För ytterligare information se Not 4.

PROVISIONS- OCH AVGIFTSINTÄKTER

Banken erhåller avgifter och provisioner för utförda tjänster som intäktsredovisas på två olika sätt enligt följande:

1. *Provisioner och avgifter som inräknas i den effektiva räntan*
Provisioner och avgifter som är en integrerad del av effektivräntan redovisas inte som provisionsintäkt utan som justering av effektivräntan på resultatraden ränteintäkter. Sådana avgifter utgörs, utöver intäkt från utlåning till allmänheten, av avgifter för förtida inlösen.
2. *Provisioner och avgifter som är intjänade när en viss tjänst utförts*
Till dessa avgifter och provisioner hör olika typer av provisioner för kostnader för säkerheter, kostnader för kredit- och betalkort och UC för låntagarens räkning samt påminnelseavgifter. Dessa provisioner och avgifter är i allmänhet relaterade till en utförd transaktion och redovisas omedelbart som intäkt.

PROVISIONSKOSTNADER

Här redovisas kostnader för mottagna tjänster i den mån de inte är att betrakta som ränta, t.ex. kostnader för clearing, plus- och bankgiro, kostnader för kredit- och betalkort, omkostnader för säkerheter och avgifter till UC.

ÖVRIGA RÖRELSEINTÄKTER

Bland övriga rörelseintäkter ingår medlemsavgifter. Medlemsavgiften redovisas när den inbetalats och fördelas som en intäkt jämnt över resterande del av året.

ALLMÄNNA ADMINISTRATIONSKOSTNADER

Allmänna administrationskostnader omfattar personalkostnader, inklusive löner och arvoden, pensionskostnader, arbetsgivaravgifter och andra sociala avgifter. Här redovisas också bl.a. lokalkostnader, porto, tele- och datakommunikation, konsulttjänster och fastighetens kostnader.

SKATTER

Inkomstskatter utgörs av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Inkomstskatter redovisas i resultaträkningen utom då underliggande transaktion redovisats i övrigt totalresultat eller i eget kapital varvid tillhörande skatteeffekter redovisas på samma sätt.

Aktuell skatt är skatt som ska betalas eller erhållas avseende aktuellt år, med tillämpning av de skattesatser som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen. Hit hör även justering av aktuell skatt hänförlig till tidigare perioder.

Uppskjuten skatt beräknas enligt balansräkningsmetoden med utgångspunkt i temporära skillnader mellan redovisade och skattemässiga värden på tillgångar och skulder. Värderingen av uppskjuten skatt baserar sig på hur underliggande tillgångar eller skulder förväntas bli realiserade eller reglerade. Uppskjuten skatt beräknas med tillämpning av de skattesatser och skatteregler som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen. Uppskjutna skattefordringar avseende avdragsgilla temporära skillnader och underskottsavdrag redovisas endast i den mån det är sannolikt att dessa kommer att kunna utnyttjas. Värdet på uppskjutna skattefordringar reduceras när det inte längre bedöms sannolikt att de kan utnyttjas.

Banken redovisar för 2016 och 2017 ingen skatt på årets resultat, då banken redovisat förluster. I resultaträkningen under rubriken Fem år i sammandrag redovisas uppskjuten skattefordran som under 2015 återförts och genererat ett negativt resultat. För ytterligare information se Not 11.

FINANSIELLA INSTRUMENT

Finansiella instrument som redovisas i balansräkningen inkluderar på tillgångssidan lånefordringar, statskuldväxlar, obligationer och andra räntebärande värdepapper och andelar. Bland skulder och eget kapital återfinns leverantörsskulder och medlemmarnas sparande i banken.

REDOVISNING I OCH BORTTAGANDE FRÅN BALANSRÄKNINGEN

En finansiell tillgång eller finansiell skuld tas upp i balansräkningen när banken blir part enligt instrumentets avtalsmässiga villkor.

En finansiell tillgång tas bort från balansräkningen när rättigheterna i avtalet realiserats, förfaller eller banken förlorar kontrollen över dem. En finansiell skuld tas bort från balansräkningen när förpliktelsen i avtalet fullgjorts eller på annat sätt utsläcks.

Förvärv och avyttring av finansiella tillgångar redovisas på affärsdagen, som utgör den dag då banken förbinder sig att förvärva eller avyttra tillgången. Lånefordringar redovisas i balansräkningen i samband med att lånebelopp utbetalas till låntagaren.

KLASSIFICERING OCH VÄRDERING

Finansiella instrument redovisas initialt till anskaffningsvärde motsvarande instrumentets verkliga värde med tillägg för transaktionskostnader. Klassificeringen avgör hur det finansiella instrumentet värderas efter första redovisningstillfället såsom beskrivs nedan.

FINANSIELLA TILLGÅNGAR SOM KAN SÄLJAS

Denna kategori består av placeringar i statskuldväxlar, obligationer och andra räntebärande värdepapper samt aktier och andelar. Statskuldväxlar och obligationer och andra räntebärande värdepapper värderas löpande till verkligt värde med värdeförändringar redovisade i övrigt totalresultat, dock ej värdeförändringar som beror på nedskrivningar. För dessa instrument kommer eventuella transaktionskostnader att ingå i anskaffningsvärdet vid redovisningen för första tillfället och därefter ingå vid löpande värdering till verkligt värde, beaktat skatteeffekt, till dess att instrumentet förfaller eller avyttras. Aktier och andelar är upptagna till respektive instruments anskaffningsvärde då ingen eller liten handel förekommer och verkligt värde inte kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. För ytterligare information se Not 16.

FINANSIELLA TILLGÅNGAR SOM HÅLLS TILL FÖRFALL

Finansiella tillgångar som hålls till förfall består av belåningsbara statskuldförbindelser som banken har för avsikt och förmåga att behålla till förfall. Dessa har en fastställd löptid, är inte derivat och är noterade på en aktiv marknad. Investeringar redovisas initialt till anskaffningsvärde och därefter till upplupet anskaffningsvärde med eventuellt avdrag för nedskrivningsbehov.

LÅNEFORDRINGAR

Lånefordringar är finansiella tillgångar som har fastställda betalningar och som inte är noterade på en aktiv marknad. Dessa tillgångar värderas till upplupet anskaffningsvärde. Upplupet anskaffningsvärde bestäms utifrån den effektivränta som beräknades vid anskaffningstidpunkten. Lånefordran redovisas till det belopp som beräknas inflyta, d.v.s. efter avdrag för nedskrivna fordringar. Redovisat värde av balansposterna in- och utlåning till/från allmänheten överensstämmer med verkligt värde beaktat lånevillkoren i JAK där en avyttring av balansposterna isolerat inte är möjligt beaktat tillgångens/skuldens egenskaper. En annan värdering enligt IFRS 13 bedöms inte uppfylla kraven i Årsredovisningslagen eller aktuell IFRS som förutsätter att instrumenten kan säljas. Upplupna räntor redovisas separat under interimfordringar.

ÖVRIGA FINANSIELLA SKULDER

Medlemmarnas sparande och leverantörsskulder värderas till upplupet anskaffningsvärde. I balansposten inlåning från allmänheten ingår så kallat bundet sparande där redovisning sker till upplupet anskaffningsvärde vilket här motsvarar anskaffningsvärdet beaktat JAKs sparpoängssystem relaterat till utlåning och inlåning. En strikt värdering enligt effektivräntansatsen enligt IAS 39 bedöms inte återspegla bankens verksamhet på ett rättvisande sätt enligt grundläggande krav i Årsredovisningslagen.

LIKVIDA MEDEL OCH LIKVIDITETSRESERVER

Utlåning till kreditinstitut och kortfristiga placeringar har klassificerats som likvida medel då de har en liten eller obetydlig risk för värdefluktuationer, lätt kan omvandlas till kassamedel och har en löptid om högst tre månader från anskaffningstidpunkten. Statskuldväxlar och kommuncertifikat är JAKs likviditetsreserv med en liten risk för värdefluktuationer, som lätt kan omvandlas till kassamedel. Även obligationer och andra räntebärande värdepapper och utlåning till kreditinstitut ingår i JAKs likviditetsreserv. För ytterligare information se Not 3.

EVENTUALFÖRPLIKTELSE

Eventualförpliktelse redovisas när det finns ett möjligt åtagande som härrör från inträffade händelser och vars förekomst bekräftas endast av en eller flera osäkra framtida händelser eller när det finns ett åtagande som inte redovisas som en skuld eller avsättning på grund av att det inte är troligt att ett utflöde av resurser kommer att krävas eller legala hinder finns.

LÅNELÖFTEN

Med lånelöfte avses i detta sammanhang dels de lån där låne- och sparavtal är framtaget, men där medlemmen ännu ej sänt in underskrivet original till banken, dels löfte om lån till medlemmar som vill köpa bostad och önskar ett förhandsbesked från banken. Båda typerna av lånelöfte gäller i tre månader. Därefter förfaller lånelöftet om inte annat avtalas. För ytterligare information se Not 25.

BETAL- OCH KREDITKORT

Under 2014 lanserades JAKs betal- och kreditkort. Det beviljade icke utnyttjade beloppet för samtliga beviljade icke utnyttjade kortkrediter redovisas till nominellt belopp. För ytterligare information se Not 25.

KREDITFÖRLUSTER OCH NEDSKRIVNINGAR PÅ FINANSIELLA INSTRUMENT

Finansiella tillgångar som kan säljas

Om det finns objektiva belägg, se beskrivning nedan under rubriken Nedskrivningsprövning, som indikerar att det finns nedskrivningsbehov på räntebärande värdepapper utgör beloppet på den ackumulerade förlust som omklassificeras från eget kapital via övrigt totalresultat i resultaträkningen av skillnaden mellan förvärvskostnaden (efter avdrag för återbetalning av kapitalbelopp och periodisering) och aktuellt verkligt värde, efter avdrag för eventuell nedskrivning på den finansiella tillgången som tidigare redovisats i resultaträkningen. Nedskrivningar av räntebärande värdepapper återförs över resultaträkningen om det verkliga värdet ökar och ökningen objektivt kan hänföras till en händelse som inträffade efter det att nedskrivningen gjordes.

Finansiella tillgångar som hålls till förfall

Finansiella tillgångar som hålls till förfall värderas till upplupet anskaffningsvärde. Tillgångarna provas för nedskrivning när det finns indikationer eller objektiva belägg på nedskrivningsbehov. Nedskrivningen resultatförs och redovisas på egen rad efter kreditförluster netto i resultaträkningen medan den effektiva räntan redovisas under ränteintäkter.

Förfallna fordringar

Med förfallna fordringar avses förfallna krediter äldre än 60 dagar. Förfallna fordringar rapporteras till styrelsen enligt den instruktion som finns i Kreditpolicyen. I rapporteringen ingår att värdera den tänkbara förlusten om sådan föreligger samt att indela engagemangen efter risknivå.

Regler vid förfallna fordringar

All hantering av obetalda krediter sker individuellt genom bedömning av varje enskilt ärende. Påminnelse av förfallen kredit ska ske 10 dagar efter förfalldag och en andra påminnelse efter 20 dagar. Vid andra påminnelsen får även eventuella borgenspersoner en påminnelse. Efter ytterligare 10 dagar görs en bedömning om ärendet ska skickas till inkassobyrå för inkassokrav. Har inte betalning skett 30 dagar efter inkassokravet ska, efter bedömning, krediten sägas upp.

Innan uppsägning sker ska låntagaren, på bankens initiativ, kontaktas för att diskutera vad som är orsak till utebliven betalning. Målsättningen ska vara att finna en lösning där laga åtgärder kan undvikas. Vid fastighets- och bostadsrättsbelåning ska diskuteras frivillig försäljning av egendomen om ingen annan lösning står till buds. Räcker inte försäljningssumman ska banken ha en positiv inställning till en avvecklingskredit med för låntagaren rimlig amorteringsplan.

Kan inte uppgörelse träffas eller förutsättningar saknas ska krediten sägas upp och laga åtgärder ska vidtas.

Nedskrivningsprövning

Vid varje rapporttillfälle utvärderar banken på individuell basis samtliga krediter om det finns objektiva belägg för att ett nedskrivningsbehov finns och om en kreditförlust ska redovisas. Bankens bedömning är att det i allt väsentligt finns en god kännedom om de faktorer som är relevanta för att kunna göra en individuell bedömning.

Som objektiva belägg på att nedskrivningsbehov föreligger och att lånet är klassat som osäkert räknar banken i allmänhet betalningar som är mer än 60 dagar försenade. Andra objektiva belägg kan vara information om betydande finansiella svårigheter, som kommit banken till kännedom genom analys av finansiella rapporter, inkomstdeklarationer eller på annat sätt i den löpande utvärderingen av medlemmens kreditvärdighet, som ingår som en integrerad del i bankens system och rutiner för att hantera kreditrisk. Eftergifter till bankens låntagare som görs på grund av att låntagaren har finansiella svårigheter kan också utgöra objektiva belägg för att lånet är osäkert.

Som nedskrivning upptas ett belopp som motsvarar skillnaden mellan lånefordrans redovisade värde och bedömt återvinningsvärde. Som befarad förlust redovisas hela eller delar av fordran som inte bedöms indrivningsbar eller som kan erhållas vid realisering av säkerheten. Lånefordran skrivs även ned med hänsyn tagen till upplupna räntor. Då antalet reserverade krediter är få till antalet och

utvärdering sker individuellt sker ingen diskontering av kassaflöden då det bedöms vara oväsentligt.

Återföring av nedskrivningar

En nedskrivning återförs om det både finns bevis på att nedskrivningsbehovet inte längre föreligger och det har skett en förändring i de antaganden som låg till grund för beräkningen av det nedskrivna beloppet. En nedskrivning på en lånefordran återförs om låntagaren förväntas fullfölja alla kontraktuella betalningar i enlighet med ursprungliga eller omstrukturerade lånevillkor. Återföring av nedskrivningar på lån redovisas som en minskning av kreditförluster och specificeras i Not 10.

Bortskrivningar av lånefordringar

Lånefordringar som klassificerats som osäkra skrivs bort från balansräkningen när kreditförlusten anses vara konstaterad, vilket är när konkursförvaltare lämnat uppskattning om utdelning i konkurs, ackordsförslag antagits eller fordran eftergivits på annat sätt.

Efter bortskrivning redovisas lånefordringarna inte längre i balansräkningen. Återvinning på tidigare redovisade bortskrivningar redovisas som en minskning av kreditförluster på resultatraden Kreditförluster netto.

MATERIELLA TILLGÅNGAR

Ägda tillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas som tillgång i balansräkningen om det är sannolikt att framtida ekonomiska fördelar kommer att komma banken till del och anskaffningsvärdet för tillgången kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde efter avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar med tillägg för eventuella uppskrivningar.

Det redovisade värdet för en materiell anläggningstillgång tas bort ur balansräkningen vid utrangering eller avyttring eller när inga framtida ekonomiska fördelar väntas från användning eller utrangering/avyttring av tillgången. Vinst eller förlust som uppkommer vid avyttring eller utrangering av en tillgång utgörs av skillnaden mellan försäljningspriset och tillgångens redovisade värde med avdrag för direkta försäljningskostnader. Vinst och förlust redovisas som övrig rörelseintäkt/kostnad.

Leasade tillgångar

Samtliga leasingavtal redovisas enligt reglerna för operationell leasing. Operationell leasing innebär att leasingavgiften kostnadsförs linjärt över leasingperioden.

Tillkommande utgifter

Tillkommande utgifter läggs till anskaffningsvärdet endast om det är sannolikt att de framtida ekonomiska fördelar som är förknippade med tillgången kommer att komma banken till del och anskaffningsvärdet kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Alla andra tillkommande utgifter redovisas som kostnad i den period de uppkommer. Reparationer kostnadsförs löpande.

Avskrivningsprinciper

Avskrivning av JAKs byggnad sker linjärt över tillgångens beräknade nyttjandeperiod. Marken skrivs inte av. Komponentavskrivning har inte tillämpats på fastigheten då beräkningar utvisar att denna metod inte skulle medföra någon väsentlig påverkan på resultatet jämfört med nuvarande linjära avskrivning på hela byggnadens anskaffningsvärde. Avskrivningar sker på 50 år.

För övriga materiella anläggningstillgångar anser banken att det inte heller finns några separata komponenter med väsentligt olika avskrivningsperioder. Avskrivning sker systematiskt över tillgångarnas förväntade nyttjandeperiod, som här är 5 år. Datorer skrivs dock av på 3 år.

IMMATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

Utveckling

Utgifter för utveckling av helt nya produkter eller processer, redovisas som en tillgång i balansräkningen. Det redovisade värdet inkluderar samtliga direkt hänförliga utgifter. Utgifter för utveckling

aktiveras om produkten eller processen är tekniskt och kommersiellt användbar och JAK har tillräckliga resurser att fullfölja utvecklingen och därefter använda eller sälja den immateriella tillgången. Övriga utgifter för utveckling, t.ex. anpassning av befintliga produkter och processer, redovisas i resultaträkningen som kostnad när de uppkommer. I balansräkningen redovisade utvecklingskostnader är upptagna till anskaffningsvärde minus ackumulerade avskrivningar.

Avskrivningsprinciper

Avskrivningar redovisas i resultaträkningen linjärt över den immateriella tillgångens beräknade nyttjandeperiod. Avskrivningsbara immateriella tillgångar skrivs av från det datum då de är tillgängliga för användning. Den beräknade nyttjandeperioden är 5 år.

ERSÄTTNING TILL ANSTÄLLDA

Riktlinjer för ersättning

JAK följer Finansinspektionens föreskrifter FFFS 2011:1 inklusive tillämpliga ändringsföreskrifter om ersättningssystem i kreditinstitut. Bankens riktlinjer visar beslutsprocesser, ersättningssystemets uppbyggnad, funktion och kontroll. Styrelse har beslutat om en sådan riktlinje för ersättning, *Riktlinjer för JAK Medlemsbank*. Kortfristiga ersättningar till anställda beräknas utan diskontering och redovisas som kostnad när de relaterade tjänsterna erhålls. För ytterligare information om ersättningar se Not 8.

Pensionering genom försäkring

JAKs pensionsplaner för kollektivavtalade tjänstepensioner är tryggnadsplaner genom försäkringsavtal med Folksam. Från och med 1 januari 2009 är pensionsplanerna för den del av JAKs personal som är födda 1979 och senare försäkrade genom avtal med Collectum⁸. Enligt IAS 19 är en avgiftsbestämd pensionsplan en plan för ersättningar efter avslutad anställning enligt vilka företaget betalar fastställda avgifter till en separat juridisk enhet och inte har någon rättslig eller informell förpliktelse att betala ytterligare avgifter om den juridiska enheten inte har tillräckliga tillgångar för att betala alla ersättningar till anställda som hänför sig till anställdas tjänstgöring under innevarande period och tidigare.

Pensionsplanen i Folksam är en förmånsbestämd pensionsplan, vilken definieras som annan plan för ersättningar efter avslutad anställning än avgiftsbestämd plan. Pensionsplanen har bedömts vara en förmånsbestämd plan som omfattar flera arbetsgivare. Banken har dock gjort bedömningen att UFR 10 Pensionsplaner som omfattar flera arbetsgivare är tillämpliga även för bankens pensionsplan hos Folksam.

Pensionsplanen i Collectum är en premiebestämd pensionsplan och därmed avgiftsbestämd enligt IAS 19.

JAKs förpliktelser avseende avgifter till avgiftsbestämda planer redovisas som en kostnad i resultaträkningen i den takt de intjänas

genom att de anställda utfört tjänster åt banken under en period. Premier betalas till Folksam baserat på fast aktuell årslön och premier som betalas till Collectum baseras på aktuell månadslön. Årets kostnader för dessa försäkringspremier framgår av Not 8.

Ersättningar vid uppsägning

En kostnad för ersättningar i samband med uppsägningar av personal redovisas endast om företaget är bevisligen förpliktigt, utan realistisk möjlighet till tillbakadragande, av en formell detaljerad plan att avsluta en anställning före den normala tidpunkten.

EGET KAPITAL

Bundet eget kapital

JAKs bundna egna kapital består av grundinsatser, låneinsatser, frivilliga medlemsinsatser, reservfond och fond för utvecklingsavgifter.

Varje myndig medlem i banken måste skjuta till en grundinsats om 300 kronor (tidigare var grundinsatsen 200 kronor). Då man utträder som medlem förs insatsen till reservfonden.

Varje låntagare skjuter till en låneinsats. Insatsbeloppet uppgår till ett belopp motsvarande högst 8 procent av ursprungsskulden och återbetalas då lånet är slutamorterat, under förutsättning att godkännande av Finansinspektionen ges. Låneinsatserna ingår i kärnprimärkapitalet, så kallat Tier 1 Capital.

Låneinsatser ska klassas som eget kapital enligt gällande lag även om insatsen skulle klassas som skuld enligt IFRS/IAS.

Under året har JAK gått ut till medlemmar och frågat om frivilliga medlemsinsatser bundna i minst 5 år.

Reservfonden består av utträdde medlemmars grundinsatser samt viss avsättning från tidigare års vinster.

Fond för utvecklingsavgifter utgörs av aktiverat belopp på immateriella tillgångar från 2016 och som omförts från fritt eget kapital till bundet.

Informationen om att medlemsinsatser räknas in i kärnprimärkapitalet finns publicerad på EBAs (European Banking Authority) hemsida, *Capital instruments in EU member states qualifying as Common Equity Tier 1 instruments by virtue of Article 26 (3) of Regulation (EU) No 575/2013*.

Fritt eget kapital

Fritt eget kapital består av fond för verkligt värde, balanserat resultat samt årets resultat. Fond för verkligt värde består av verkligt värdereserven, vilken inkluderar den ackumulerade nettoförändringen av verkligt värde på finansiella tillgångar som kan säljas fram till dess att tillgången bokas bort från balansräkningen. Värdeförändringar som beror på nedskrivningar redovisas i resultaträkningen. I balanserat resultat finns tidigare års resultat ackumulerat. För upplysning om förändring av eget kapital hänvisas till rapport om förändring av eget kapital.

Not 3 Riskhantering

MÅL MED JAK MEDLEMSBANKS RISKHANTERING

En risk innebär den samlade bedömningen av sannolikheten för en oönskad händelse och konsekvensen om händelsen skulle inträffa. En risk är en framtida händelse som negativt kan påverka bankens måluppfyllelse. Risktagandet inom banken ska begränsas inom ramen för vad som är ekonomiskt försvarbart och främjar medlemmarnas ekonomiska intressen. Bankens värdegrund så som den är formulerad i organisationens reglemente, ska ligga till grund för riskhanteringsinriktning och prioritering.

I syfte att begränsa och kontrollera risktagandet i verksamheten fastställer styrelsen, som ytterst ansvarig för den interna kontrollen i banken, styrdokument för verksamheten.

Exempel på relevanta riskområden för banken är kreditrisker, likviditetsrisker, operativa risker, marknadsrisker, ryktesrisker,

koncentrationsrisker, intjäningsrisker och strategiska risker. Se vidare nedan under rubriken Risker.

RISKORGANISATION

Styrelsen

Styrelsen har det övergripande ansvaret för bankens riskhantering. Riskhanteringen ska utgå från den av styrelsen fastställda riskaptiten och bör i så stor utsträckning som möjligt relateras till mål och av styrelse och ledning fastställda limiter. Analys och värdering av sannolikhet och konsekvens för olika risker sker löpande, liksom uppföljning av att kontroller finns på plats och är ändamålsenliga. En mer genomgripande analys med uppföljning och prioritering av åtgärder för riskhantering sker årligen, där konstaterade risker värderas mot varandra och handlingsplaner med prioriterade åtgärder tas fram. Denna analys följs sedan upp och revideras löpande under

⁸ Collectum administrerar JAKs tjänstepensioner men förvaltas av tjänstemannens individuellt valda försäkringsbolag.

året. Därutöver ska en riskanalys göras inför större förändringar i verksamheten (system, leverantörer, inriktning eller organisation), där konsekvenser presenteras inför beslut.

Vd

Vd ansvarar för den löpande riskhanteringen i banken och att denna sker i linje med av styrelsen fastställda styrande dokument. Vd ansvarar för att riskerna löpande följs upp och återrapporteras till styrelsen.

Den övergripande processen för riskhantering bygger på fem steg:

- Identifiera risk
- Värdera risk (sannolikhet och konsekvens)
- Åtgärda och prioritera (begränsa, eliminera, kostnadsbestämma och/eller behålla)
- Genomföra
- Följa upp och rapportera

Riskansvarig

Riskansvarig har en samordnande roll i bankens riskhanteringsarbete och ansvarar för att bankens ramverk för riskhantering är effektivt och ändamålsenligt. Riskansvarig är direkt underställd vd och rapporterar direkt till denne och till styrelsen eller dess riskutskott.

Första försvarslinjen

En fungerande riskhantering innebär att riskbedömningar och analyser ingår i den löpande styrningen och verksamhetsplaneringen som t.ex. fastställande av mål, budget och aktiviteter. Riskhanteringen tar sin utgångspunkt i den dagliga verksamheten och inkluderar alla medarbetare. Ansvarig chef utgör första försvarslinjen mot risker inom respektive avdelning i organisationen och säkerställer att tillräckliga rutiner och processer finns för att anställda ska hantera organisationens löpande risker.

Andra försvarslinjen – regelefterlevnad och riskkontroll

I banken finns samlade funktioner för självständig riskkontroll och regelefterlevnad (compliance) direkt underställda vd. Funktionerna granskar, utvärderar och avlämnar rapporter till ledning och styrelse avseende risker och regelefterlevnad. Detta arbete regleras av instruktioner fastställda av styrelsen och i linje med Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2014:1) om styrning, riskhantering och kontroll i kreditinstitut. Funktionerna ska vara oberoende i förhållande till övrig verksamhet inom banken.

Riskkontrollfunktionens ansvar omfattar att oberoende övervaka och analysera hur risker på aggregerad nivå utvecklas över tid, samt att rapportera dessa till styrelse och ledning. I funktionens ansvar ingår även att bidra till vidareutvecklingen av riskhanteringsprocesser, bland annat genom att tillhandahålla metoder för identifiering, mätning, analys och rapportering av risker.

Regelefterlevnadfunktionen utgör även den en del av andra försvarslinjen. Syftet med denna funktion är att fungera som ett stöd och att se till att verksamheten drivs enligt gällande regler. Funktionen ska också följa upp regelefterlevnaden inom banken och genom proaktivt arbete minimera de risker som finns i verksamheten.

Tillsättning av riskkontroll- och regelefterlevnadfunktion godkänns och beslutas av bankens styrelse, efter förslag från vd.

Tredje försvarslinjen – Internrevision

Internrevisionen utgör den tredje försvarslinjen. Syftet är att på styrelsens uppdrag granska och utvärdera den interna kontrollen hos banken. Den interna kontrollen innefattar riskhantering, riskkontroll och regelefterlevnad. Funktionen ska sträva efter att bidra till verksamhetens utveckling genom att komma med rekommendationer för att förbättra effektiviteten i riskhantering, styrning och kontroll.

RISKER

Kreditrisk

Med kreditrisk avses risken för förlust på grund av att en kredit inte fullgörs. Kreditrisk är en väsentlig del av bankens verksamhet och regleras i bankens styrdokument.

Marknadsrisk

Marknadsrisk avser risken för att bankens tillgångar, resultat, åtaganden eller egna kapital påverkas av olika typer av riskfaktorer på den finansiella marknaden. I marknadsrisk ingår räntenettorisk, ränteprisrisk, motpartsrisk, aktiekursrisk samt likviditetsrisk i finansiella instrument.

Operativ risk

Med operativ risk avses risken för förluster till följd av att interna processer och rutiner är felaktiga eller inte ändamålsenliga, mänskliga fel, felaktiga system eller externa händelser inklusive legala risker. Exempel på operativa risker är personalrisk, processrisk, IT-risk, informationssäkerhetsrisk, legal risk och risker hänförliga till interna oegentligheter och extern brottslighet.

Likviditetsrisk

Med likviditetsrisk avses risken för att banken inte kan infria sina betalningsförpliktelser vid förfallotidpunkten utan att kostnaden för att erhålla betalningsmedel ökar avsevärt.

Strategisk risk

Med strategisk risk avses risken för skada som uppkommer om banken gör fel vägval i sin strävan efter att främja medlemmarnas ekonomiska intressen. Strategisk risk hanteras inom ramen för bankens strategiska planering där den bl.a. beaktas i omvärldsanalyser.

Ryktesrisk

Om banken utsätts för rykesspridning finns en stor risk för att förtroendet för banken rubbas. Dessa risker återfinns i alla de övriga tidigare uppräknade riskerna.

Intjäningsrisk

Med intjäningsrisk avses risken för att intäkter och/eller kostnader avviker på ett för banken negativt sätt från prognoser. För JAK innebär intjäningsrisk främst risken för att bankens nyutlåning inte sker i prognosticerad takt samt risken att medlemmar förtidsinlöser lån i större utsträckning än beräknat.

Koncentrationsrisk

Med koncentrationsrisk avses en förhöjd kreditrisk till följd av exponering mot motparter med inbördes anknytning, inom samma ekonomiska sektor, geografiska område eller exponeringar som avser samma verksamhet inom samma branschtillhörighet.

Pensionsrisk

Med pensionsrisk avses risker som är hänförliga till om banken inte skulle kunna fullgöra sina förpliktelser avseende ersättningar till personal efter avslutad anställning i form av pensioner.

KREDITRISK

Banken strävar efter att minimera kreditrisken genom en kontinuerlig prövning och översyn av bankens kreditbeviljningsrätt. All kreditbeviljningsrätt tillkommer bankens styrelse. Styrelsen har i sin tur delegerat delar av denna rätt till bankens kreditutskott och låne-delegation.

Den avgörande bedömningsgrunden för bankens kreditgivning, som är geografiskt hänförlig till låntagare boende i hela Sverige och i liten grad till låntagare som flyttat utomlands under lånets löptid, är låntagarnas återbetalningsförmåga. För att ytterligare minska risken är merparten av bankens krediter dessutom säkerställda med pantbrev i fastigheter och andra bankmässiga säkerheter.

Större kreditengagemang omprövas minst en gång årligen i styrelsen. Bankens rutiner för övervakning av förfallna betalningar och oregrerade fordringar syftar till att minimera kreditförlusterna genom en tidig upptäckt av betalningsproblem hos kredittagarna och en åtföljande snabb handläggning av förekommande kravvarende.

Kreditriskexponering

Med kreditriskexponering förstås även risken för att kreditinstitut eller annan emittent helt eller delvis inte fullgör sina betalningsförpliktelser mot banken. Av notupplysningarna till berörda balansposter (Not 12, Not 13 och Not 15) framgår hur bankens kreditriskexponering mot dessa motparter fördelar sig. De bokförda värdena ger uttryck för den maximala kreditriskexponeringen i dessa placeringar.

KREDITRISKEXPONERING BRUTTO OCH NETTO 2017

Krediter ⁹ mot säkerhet av:	Total kreditrisk- exponering före nedskrivning	Nedskrivning	Redovisat värde	Värde av säkerheter	Total kreditrisk- exponering efter avdrag av säkerheter
Kommunal borgen	485	0	485	485	0
Pantbrev i villa- och fritidsfastigheter ¹⁰	508 740	1 050	507 690	507 690	0
Pantbrev i flerfamiljsfastigheter	7 831	0	7 831	7 831	0
Pantbrev i jordbruksfastigheter	22 269	0	22 269	22 269	0
Pantbrev i andra näringsfastigheter	52 989	0	52 989	52 989	0
JAK-konto	252 094	0	252 094	252 094	0
Blancokrediter	97 465	1 857	95 608	0	95 608
Borgen	31 872	445	31 427	31 427	0
Övriga	8 454	453	8 001	0	8 001
Summa utlåning till allmänheten	982 199	3 805	978 394	874 785	103 609
Kassa och tillgodohavande hos centralbanker	78 577	0	78 577	0	78 577
Belåningsbara statsskuldförbindelser m.m.	104 005	0	104 005	0	104 005
Utlåning till kreditinstitut	170 496	0	170 496	0	170 496
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	336 027	0	336 027	0	336 027
Aktier och andelar	536	0	536	0	536
Upplupna räntor ¹¹	26 196	0	26 196	0	26 196
Summa övriga finansiella tillgångar	715 837	0	715 837	0	715 837
Utställda finansiella garantier	1 921	0	1 921	1 921	0
Beviljade ej utbetalda krediter	23 365	0	23 365	0	23 365
Lånelöfte	40 157	0	40 157	0	40 157
Eventualförpliktelser och åtaganden	65 443	0	65 443	1 921	63 522
Total kreditriskexponering	1 763 479	3 805	1 759 674	876 706	882 968

⁹ Med krediter avses lånefordringar och andra placeringar redovisade i balansräkningen. Säkerheterna är upptagna till bedömda marknadsvärden vid utlåningstillfället eller senare uppdatering.

¹⁰ Inklusiva bostadsrätter.

¹¹ Initialt för varje fordran saknas säkerhet för posten upplupna räntor, men i takt med att fordran under utlåning amorteras finns utrymme för säkerhet även för posten upplupna räntor.

KREDITRISKEXPONERING BRUTTO OCH NETTO 2016

	Total kreditrisk- exponering före nedskrivning	Nedskrivning	Redovisat värde	Värde av säkerheter	Total kreditrisk- exponering efter avdrag av säkerheter
Krediter¹² mot säkerhet av:					
Kommunal borgen	431	0	431	431	0
Pantbrev i villa- och fritidsfastigheter ¹³	443 173	1 000	442 173	442 173	0
Pantbrev i flerfamiljsfastigheter	2 903	0	2 903	2 903	0
Pantbrev i jordbruksfastigheter	22 636	0	22 636	22 636	0
Pantbrev i andra näringsfastigheter	42 993	0	42 993	42 993	0
JAK-konto	279 991	0	279 991	279 991	0
Blancokrediter	95 809	1 509	94 300	0	94 300
Borgen	39 876	469	39 407	39 407	0
Övriga	8 157	519	7 638	0	7 638
Summa utlåning till allmänheten	935 969	3 497	932 472	830 534	101 938
Kassa och tillgodohavande hos centralbanker	58 767	0	58 767	0	58 767
Belåningsbara statsskuldförbindelser m.m.	105 146	0	105 146	0	105 146
Utlåning till kreditinstitut	103 961	0	103 961	0	103 961
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	463 343	0	463 343	0	463 343
Aktier och andelar	536	0	536	0	536
Upplupna räntor ¹⁴	29 399	0	29 399	0	29 399
Summa övriga finansiella tillgångar	761 152	0	761 152	0	761 152
Utställda finansiella garantier	1 833	0	1 833	1 833	0
Beviljade ej utbetalda krediter	30 559	0	30 559	0	30 559
Lånelöfte	65 000	0	65 000	0	65 000
Eventualförpliktelser och åtaganden	97 392	0	97 392	1 833	95 559
Total kreditriskexponering	1 794 513	3 497	1 791 016	832 367	958 649

¹² Med krediter avses lånefordringar och andra placeringar redovisade i balansräkningen. Säkerheterna är upptagna till bedömda marknadsvärden vid utlåningstillfället eller senare uppdatering.

¹³ Inklusivt bostadsrätter.

¹⁴ Initialt för varje fordran saknas säkerhet för posten upplupna räntor, men i takt med att fordran under utlåning amorteras finns utrymme för säkerhet även för posten upplupna räntor.

KREDITKVALITET FINANSIELLA TILLGÅNGAR 2017

	Kreditbetyg 1-3, låg- till medelrisk	Kreditbetyg 4-5, hög risk	Individuellt nedskrivet 2017
Kassa och tillgodohavande hos centralbanker	78 577		
Belåningsbara statsskuldförbindelser	104 005		
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	336 027		
Utlåning till kreditinstitut	170 496		
Utlåning till allmänheten – Hushållssektor	863 857	11 342	3 805
Utlåning till allmänheten – Företagssektor inklusive övriga	98 449	4 746	
Aktier och andelar		536	
Upplupna räntor	20 957	5 239	
Summa	1 672 368	21 863	3 805

KREDITKVALITATIVA FINANSIELLA TILLGÅNGAR 2016

	Kreditbetyg 1-3, låg- till medelrisk	Kreditbetyg 4-5, hög risk	Individuellt nedskrivet 2016
Kassa och tillgodohavande hos centralbanker	58 767		
Belåningsbara statsskuldförbindelser	105 146		
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	463 343		
Utlåning till kreditinstitut	103 961		
Utlåning till allmänheten – Hushållssektor	829 671	5 987	3 382
Utlåning till allmänheten – Företagssektor inklusive övriga	95 950	864	115
Aktier och andelar		536	
Upplupna räntor	23 519	5 880	
Summa	1 680 357	13 267	3 497

ÅLDERSANALYS, OREGLERADE, MEN EJ NEDSKRIVNA LÅNEFORDRINGAR

Med oreglade fordringar avses fordringar som förfallit till betalning > 60 dagar. Nedanstående fordringar är redovisade med bruttofordran, det finns också i flera fall säkerhet i form av bundet sparande.

	2017	2016
Fordringar förfallna > 1 dgr–30 dgr	49 962	56 122
Fordringar förfallna > 30 dgr–60 dgr	10 876	5 466
Fordringar förfallna > 60 dgr–90 dgr	10 356	2 423
Fordringar förfallna > 90 dgr–180 dgr	2 697	1 778
Fordringar förfallna > 180 dgr–360 dgr	1 262	562
Fordringar förfallna > 360 dgr	1 286	2 066
Summa	76 439	68 417

LÅNEFORDRINGAR PER KATEGORI AV LÅNTAGARE

Lånefordringar, brutto	2017	2016
- offentlig sektor	0	0
- företagssektor	58 303	52 823
- hushållssektor (inkl. enskilda företagare)	879 004	839 040
- övriga	44 892	44 106
Summa	982 199	935 969
<i>Oreglerade lånefordringar som ingår i osäkra lånefordringar</i>		
- företagssektor	4 609	934
- hushållssektor	14 843	9 257
- övriga	137	45
<i>Oreglerade lånefordringar som inte ingår i osäkra lånefordringar</i>		
- företagssektor	0	0
- hushållssektor	0	0
- övriga	0	0
<i>Osäkra lånefordringar</i>		
- företagssektor	4 609	934
- hushållssektor	15 147	9 369
- övriga	137	45
<i>Specifika nedskrivningar för individuellt värderade fordringar</i>		
- företagssektor	0	115
- hushållssektor	3 805	3 382
- övriga	0	0
Summa	3 805	3 497
Summa nettoredovisat lånefordringar	978 394	932 472

LIKVIDITETSRISK

Likviditetsrisk är risken för att banken får svårigheter att fullgöra åtaganden som är förenade med sina finansiella skulder. Likviditetsrisk kan även uttryckas som risken för förlust eller försämrad intjäningsförmåga till följd av att bankens betalningsåtaganden inte kan fullgöras i rätt tid. Likviditetsrisker uppstår då tillgångar och skulder har olika löptider.

Strategi gällande likviditetsrisk

Banken finansierar sin utlåning genom inlåning från medlemmar, som kan vara både fritt eller bundet sparande. Inlåningen från medlemmarna är grunden för bankens finansiering av utlåningen. I sparlånesystemet är det inbyggt att medlemmarna lånar av varandra och rättvisan mellan medlemmarna regleras genom JAKs sparpoängsystem. Sparpoängen i sig ger inte medlemmen rättighet till lån och kräver heller inget åtagande från medlemmens sida. Om likviditetsbrist skulle uppstå fördelas det utrymme som finns för nyutlåning dels via en medlemsdel som är så mycket som medlemmen kan låna utan att ha sparpoäng sedan tidigare, dels avsätts en pott som fördelas utifrån hur många sparpoäng de medlemmar har som söker lån.

För att hantera likviditeten har banken ett regelverk som styrelsen kan använda för att minska utlåningen under perioder med minskande likviditet, därmed minskas likviditetsrisken. Banken har framtagna planer på att hantera olika eventuella situationer för att hantera likviditetsrisken.

Riktlinjer för likviditetsrisk

Riktlinjerna för JAKs hantering av likviditetsrisk är:

- att likviditeten ska vara betryggande, både på kort (30 dagar) och lång sikt (minst ett år framåt),
- att likviditetshanteringen ska baseras på prognoser som ska följas upp för att bestämma deras riktighet,
- att banken har ett regelverk med koefficienter som kan reglera utlåningen, samt
- att bankens likviditet ska vara placerad så att likviditetsrisken hålls låg.

Ansvarsfördelning för likviditetsrisk

Ansvar för riskhantering delas mellan styrelse och vd. Styrelsen reviderar och beslutar om risktolerans, strategier, riktlinjer och instruktioner en gång per år. Styrelsen följer löpande upp likviditetsrisker samt ger i uppdrag åt oberoende granskning om löpande revisioner gällande likviditetsrisken.

Vd ansvarar för att följa styrelsens beslutade risktolerans, strategier, riktlinjer och instruktioner samt beslutade koefficienter. Vd med hjälp av ekonomiavdelningen, ansvarar för den dagliga hanteringen av likviditeten i banken samt med att ta fram planer för att hantera likviditetsrisken.

Banken utsätts för regelbundna granskningar och oberoende utvärderingar av bankens styrning och kontroll av likviditetsrisker. En funktion för oberoende granskning (internrevision) är direkt underställd bankens styrelse. Bankens internrevision ansvarar för att den oberoende granskningen utförs regelbundet samt att resultatet av granskningen rapporteras till styrelsen regelbundet.

Styrdokument avseende bankens hantering av likviditetsrisk ses över årligen.

Det finns i banken en central funktion för oberoende kontroll av likviditetsrisker (likviditetsriskkontroll) som inte är ansvarig för positionstagande enheter och är underställd vd. Den centrala likviditetsriskkontrollen har goda kunskaper om finansiella instrument, bankens likviditetsrisker och metoder för styrning och kontroll av likviditetsrisker. Likviditetsriskkontrollen har till uppgift att med jämna mellanrum utvärdera att bankens hantering av likviditetsrisken är fullgod.

Riskrapporterings- och riskmätningssystem för likviditetsrisk

Enligt de instruktioner för hantering av likviditetsrisk som banken arbetar efter ska betalningsberedskapen (utlåning till kreditinstitut, statsskuldväxlar, placeringar i obligationer och andra räntebärande värdepapper), motsvara 10 procent av det totalt fria sparandet men kan tillfälligt tillåtas sjunka under 10 procent. Bankledningen har en daglig rutin för att hantera likviditetsrisken och behovet av likviditet de kommande månaderna.

Banken har i sin instruktion gällande hantering av likviditetsrisker två nivåer av likviditetsreserven. Kort likviditetsreserv som är 10 procent av det fria sparandet och lång likviditetsreserv som är över 10 procent av det fria sparandet. I den korta reserven finns medel som snabbt är tillgängliga för att hantera medlemmars uttag medan det i den längre likviditetsreserven kan finnas längre placeringar.

Under hela 2017 låg likviditet och likviditetsreserv över 60 procent av den fria inlåningen.

Likviditetsexponering

I tabellen nedan redovisas de förväntade tidpunkterna för återvinning eller bortbokning av samtliga tillgångar och skulder i balansräkningen. Det är ingen väsentlig skillnad mellan diskonterade och nominella kassaflöden varför löptidsexponeringen motsvarar likviditetsexponeringen. Se även Kassaflödesanalys på sida 26 som belyser bankens likviditetssituation. Ytterligare information om bankens likviditetshandling lämnas på bankens hemsida jak.se under finansiell information.

KONTRAKTUELLT ÅTERSTÅENDE LÖPTID 2017¹⁵

Tillgångar	På anfordran	Högst 3 mån	Längre än 3 mån men högst 1 år	Längre än 1 år men högst 5 år	Längre än 5 år	Utan löptid	Totalt redovisat värde
Kassa och centralbanker	78 577						78 577
Belåningsbara statsskuldförbindelser m.m. ¹⁶			20 054	83 951			104 005
Utlåning till kreditinstitut	66 277	98 196	5 023	1 000			170 496
Utlåning till allmänheten	6 705	1 488	5 522	244 705	719 974		978 394
Obligationer och andra räntebärande värdepapper ¹⁷		300 281		35 746			336 027
Upplupna räntor ¹⁸	54	258	622	3 775	53 928	-32 441	26 196
Övriga tillgångsposter	5	2 685	3 272	11		10 602	16 575
Summa tillgångar	151 618	402 908	34 493	369 188	773 902	-21 839	1 710 270
Skulder och eget kapital							
Skulder till kreditinstitut				1 000			1 000
Inlåning från allmänheten	1 112 317	37 688	43 078	167 624	229 051		1 589 758
Övriga skuldposter	379	5 315	308				6 002
<i>Eget kapital:</i>							
Medlemsinsatser ¹⁹			3 161	48 248	76 972		128 381
Övrigt eget kapital						-14 871	-14 871
Summa skulder och eget kapital	1 112 696	43 003	46 547	216 872	306 023	-14 871	1 710 270
Skillnad redovisade tillgångar och skulder	-961 078	359 905	-12 054	152 316	467 879	-6 968	0

¹⁵ Beloppen avser redovisade värden som motsvarar i allt väsentligt nominella värden, varför ytterligare tabell ej inkluderas.

¹⁶ För nominellt värde se Not 12.

¹⁷ För nominellt värde se Not 15.

¹⁸ Bruttoredovisning är gjord på upplupna räntor. Periodiserad del har redovisats som "post utan löptid", då den inte direkt påverkar likviditetsexponeringen. Lån utbetalda från och med februari 2011 betalas med en procentsats på aktuell skuld och inte som tidigare en procentsats på ursprunglig skuld. Detta gör att kassaflödet för "nya låns" ränteintäkter inte finns med i ovanstående tabell då framtida betalningar inte finns med i balansräkningen som lån utbetalda till och med februari 2011 gör.

¹⁹ Innefattar både frivilliga medlemsinsatser och låneinsatser. Belopp som återfinns i "Längre än 3 mån men högst 1 år" består av låneinsatser avseende lån som slutamorterats under juni–augusti 2015. Avsikten är att återbetala dessa under senare delen av 2018, förutsatt att utrymme i kapitalbasen finns. Övriga låneinsatser som per 31 december 2017 väntar på att återbetalas återfinns i "Längre än 1 år men högst 5 år".

KONTRAKTUELLT ÅTERSTÅENDE LÖPTID 2016²⁰

Tillgångar	På anfordran	Högst 3 mån	Längre än 3 mån men högst 1 år	Längre än 1 år men högst 5 år	Längre än 5 år	Utan löptid	Totalt redovisat värde
Kassa och centralbanker	58 767						58 767
Belåningsbara statsskuldförbindelser m.m. ²¹		15 009	15 184	74 953			105 146
Utlåning till kreditinstitut	72 153	25 799	5 009	1 000			103 961
Utlåning till allmänheten	10 551	18 469	79 796	317 488	506 168		932 472
Obligationer och andra räntebärande värdepapper ²²		306 220	60 390	96 733			463 343
Upplupna räntor ²³	1 608	4	158	5 311	62 704	-40 386	29 399
Övriga tillgångsposter	9	2 978	1 117	11		12 772	16 887
Summa tillgångar	143 088	368 479	161 654	495 496	568 872	-27 614	1 709 975
Skulder och eget kapital							
Skulder till kreditinstitut				1 000			1 000
Inlåning från allmänheten	1 199 965	1 432	31 171	156 276	215 350		1 604 194
Övriga skuldposter	544	6 293	283			105	7 225
<i>Eget kapital:</i>							
Låneinsatser		12 825	6 750	25 161	62 849		107 585
Övrigt eget kapital						-10 029	-10 029
Summa skulder och eget kapital	1 200 509	20 550	38 204	182 437	278 199	-9 924	1 709 975
Skillnad redovisade tillgångar och skulder	-1 057 421	347 929	123 450	313 059	290 673	-17 690	0

²⁰ Beloppen avser redovisade värden som motsvarar i allt väsentligt nominella värden, varför ytterligare tabell ej inkluderas.

²¹ För nominellt värde se not 12.

²² För nominellt värde se not 15.

²³ Bruttoredoisning är gjord på upplupna räntor. Periodiserad del har redovisats som "post utan löptid", då den inte direkt påverkar likviditetsexponeringen. Lån utbetalade från och med februari 2011 betalas med en procentsats på aktuell skuld och inte som tidigare en procentsats på ursprunglig skuld. Detta gör att kassaflöde för "nya låns" ränteintäkter inte finns med i ovanstående tabell då framtida betalningar inte finns med i balansräkningen som lån utbetalda till och med februari 2011 gör.

MARKNADSRISK

Marknadsrisk är risken för att verkligt värde på aktuella eller framtida kassaflöden från ett finansiellt instrument varierar på grund av förändringar i marknadspriser. Det finns tre typer av marknadsrisk: valutarisk, ränterisk och andra prisrisker. I finansiell verksamhet utgörs de viktigaste marknadsriskerna av ränterisker, valutarisker och aktiekursrisker. Banken har valt att inte utsätta sig för valuta- och aktiekursrisk. Med ränterisk avses räntenettorisk och ränteprisrisk. Räntenettorisk är risken för att en ändring av ränteläget påverkar räntenetto, och för JAKs del innebär det hur stor avkastningen blir på likvida medel och likviditetsreserv. Ränteprisrisk är risken för att en ändring i ränteläget påverkar marknadsvärdet på bankens

innehav av räntebärande värdepapper. En förändring av marknadsräntan på en procent minskar/ökar ränteintäkterna med ca 1 458 tusen kronor under kommande tolv månaders period. Beräkningen har tagits fram före skatt och på balansdagen genom att de räntebärande rörliga tillgångarna har ändrats med 1 procent. En parallell förskjutning av räntekurvan uppåt med en procent för finansiella tillgångar som kan säljas skulle få en påverkan på eget kapital exklusive skatt med -1 522 tusen kronor.

JAKs inlåning är räntefri och lånefordringar har samma procent-sats under antingen hela löptiden eller under en femårig avtalsperiod och påverkas därför inte av marknadsräntorna. I tabellen nedan visas räntebindningen för bankens tillgångar och skulder.

RÄNTEBINDNINGSTIDER FÖR TILLGÅNGAR OCH SKULDER – RÄNTEEXPONERING 2017²⁴

Tillgångar	Högst 1 mån	Längre än 1 mån men högst 3 mån	Längre än 3 mån men högst 6 mån	Längre än 6 mån men högst 1 år	Längre än 1 år men högst 3 år	Längre än 3 år men högst 5 år	Längre än 5 år	Utan räntebindning	Totalt redovisat värde
Kassa och centralbanker	78 568							9	78 577
Belåningsbara statsskuldförbindelser m.m. ²⁵	10 061	30 137			63 807				104 005
Utlåning till kreditinstitut	81 277	83 196	5 023	1 000					170 496
Utlåning till allmänheten	6 856	1 337	934	4 588	47 428	197 277	719 974		978 394
Obligationer och andra räntebärande värdepapper ²⁶	120 435	215 592							336 027
Upplupna räntor	258	54	488	133	1 528	2 248	53 928	-32 441	26 196
Övriga tillgångsposter								16 575	16 575
Summa tillgångar	297 455	330 316	6 445	5 721	112 763	199 525	773 902	-15 857	1 710 270
Skulder och eget kapital									
Skulder till kreditinstitut								1 000	1 000
Inlåning från allmänheten								1 589 758	1 589 758
Övriga skuldposter								6 002	6 002
<i>Eget kapital:</i>									
Låneinsatser								128 381	128 381
Övrigt eget kapital								-14 871	-14 871
Summa skulder och eget kapital	0	0	0	0	0	0	0	1 710 270	1 710 270
Total skillnad	297 455	330 316	6 445	5 721	112 763	199 525	773 902	-1 726 127	0

²⁴ Upplupna räntor är nettot av alla framtida inbetalningar och framtida intäkter från lånefordringar utbetalda till och med februari 2011. Posten läggs därför i denna tabell utan räntebindningstid.

²⁵ För nominellt värde se not 12.

²⁶ För nominellt värde se not 15.

RÄNTEBINDNINGSTIDER FÖR TILLGÅNGAR OCH SKULDER – RÄNTEEXPONERING 2016²⁷

Tillgångar	Högst 1 mån	Längre än 1 mån men högst 3 mån	Längre än 3 mån men högst 6 mån	Längre än 6 mån men högst 1 år	Längre än 1 år men högst 3 år	Längre än 3 år men högst 5 år	Längre än 5 år	Utan räntebindning	Totalt redovisat värde
Kassa och centralbank	58 758							9	58 767
Belåningsbara statsskuldförbindelser m.m. ²⁸	10 056	45 212		15 184		34 694			105 146
Utlåning till kreditinstitut	30 082	68 870	5 009						103 961
Utlåning till allmänheten	5 373	261	1 254	3 484	47 327	90 809	783 964		932 472
Obligationer och andra räntebärande värdepapper ²⁹	136 300	270 260	15 333		31 271	10 179			463 343
Upplupna räntor	1 608	4	19	139	1 720	3 591	62 704	-40 386	29 399
Övriga tillgångsposter								16 887	16 887
Summa tillgångar	242 177	384 607	21 615	18 807	80 318	139 273	846 668	-23 490	1 709 975
Skulder och eget kapital									
Skulder till kreditinstitut								1 000	1 000
Inlåning från allmänheten								1 604 194	1 604 194
Övriga skuldposter								7 225	7 225
<i>Eget kapital:</i>									
Låneinsatser								107 585	107 585
Övrigt eget kapital								-10 029	-10 029
Summa skulder och eget kapital	0	0	0	0	0	0	0	1 709 975	1 709 975
Total skillnad	242 177	384 607	21 615	18 807	80 318	139 273	846 668	-1 733 465	0

KONCENTRATIONSRIKSK

Bankens utlåning till allmänheten är jämnt fördelad över Sverige med små geografiska koncentrationsrisker. Endast en liten del av utlåningen finns till utlandsboende medlemmar. Dagens regelverk medger kreditgivning till enskilda medlemmar som maximalt motsvarar 20 procent av bankens kapitalbas. Placeringen av bankens likvida medel och likviditetsreserv sker främst hos staten genom statsskuldväxlar och statsobligationer, hos kommuner i form av certifikat och obligationer, hos olika banker i Sverige och i obligationer och andra räntebärande värdepapper.

OPERATIVA RISKER

Med operativ risk avses risken för att fel eller brister i administrativa rutiner leder till oväntade ekonomiska eller förtroendemässiga förluster. Dessa kan exempelvis orsakas av bristande intern kontroll,

bristfälliga system eller teknisk utrustning. Även risken för oegentligheter, internt eller externt, ingår i den operativa risken.

De operativa riskerna motverkas genom intern kontroll. Upprätthållandet av en god intern kontroll är en ständigt pågående process i banken, som bl.a. omfattar:

- ändamålsenliga rutiner och instruktioner,
- klart definierad ansvars- och arbetsfördelning för medarbetarna,
- IT-stöd i form av ekonomi-, kredit- och inlåningssystem med inbyggda maskinella avstämningar och kontroller,
- behörighetssystem,
- interna informations- och rapporteringssystem för att tillgodose ledningens krav på information om exempelvis bankens riskexponering, samt
- informationssäkerhet och fysisk säkerhet för att skydda bankens och kundernas tillgångar.

²⁷ Upplupna räntor är nettot av alla framtida inbetalningar och framtida intäkter från lånefordringar utbetalda till och med februari 2011. Posten läggs därför i denna tabell utan räntebindningstid.

²⁸ För nominellt värde se not 12.

²⁹ För nominellt värde se not 15.

Not 4 Räntenetto³⁰

	2017	2016
RÄNTEINTÄKTER		
Utlåning till allmänheten	29 738	27 335
Centralbank, statsskuldväxlar, obligationer och värdepapper	-1 217	-802
Utlåning till kreditinstitut	-13	220
Övriga		4
Summa	28 508	26 757
<i>Varav intäkter från nedskrivna fordringar</i>	<i>112</i>	<i>138</i>
RÄNTEKOSTNADER		
Kostnad för insättningsgaranti	-2 479	-1 898
Kostnad för stabilitetsfond		-553
Resolutionsavgift	-10	-5
Summa	-2 489	-2 456
Summa räntenetto	26 019	24 301

Not 5 Provisionsintäkter

	2017	2016
Förseningsavgifter	526	484
Intäkter kreditupplysningar	204	249
Ersättning omkostnader säkerheter	186	192
Övriga provisionsintäkter ³¹	564	671
Summa	1 480	1 596

Not 6 Provisionskostnader

	2017	2016
Upplysningscentralen	315	294
Uttags- och mottagaravgifter	479	537
Övriga provisionskostnader ³²	2 376	1 752
Summa	3 170	2 583

³⁰ Samtliga ränteintäkter och räntekostnader hänför sig till poster som inte redovisas till verkligt värde via resultatet och är beräknade enligt effektivräntemetoden.

³¹ Inklusive intäkter från betal- och kreditkort.

³² Inklusive kostnader för betal- och kreditkort.

Not 7 Övriga rörelseintäkter

	2017	2016
Medlemsavgifter	8 703	8 786
Förtida uttag bundet sparande	212	398
Övriga rörelseintäkter ³³	1 320	208
Summa	10 235	9 392

Not 8 Allmänna administrationskostnader

PERSONALKOSTNADER	2017	2016
Löner och arvoden	14 513	13 673
Sociala avgifter	4 556	4 210
Kostnad för pensionspremier	810	709
Utbildning	335	597
Övriga personalkostnader	893	962
Summa personalkostnader	21 107	20 151
ÖVRIGA ALLMÄNNA ADMINISTRATIONSKOSTNADER		
Konsulttjänster	2 558	3 118
Porto	678	939
Resor och logi	437	581
Revision (intern- och externrevision)	1 136	985
IT-kostnader	1 320	1 212
Tele- och datakommunikation	302	289
Fastighetskostnader	541	559
Sökningar i externa databaser	255	249
Externa lokaler	242	244
Kontorsmaterial	34	73
Övrigt	1 649	1 520
Summa övriga allmänna administrationskostnader	9 152	9 769
Summa allmänna administrationskostnader	30 259	29 920

³³ Innehåller en återbetalning från Folksam Liv som avser pensioner och kommer från överskott i Folksam Liv.

PRINCIPER FÖR BESTÄMMANDE AV ERSÄTTNINGAR

I JAKs riktlinjer för ersättning till förtroendevalda och anställda som årligen beslutas av styrelsen, framgår att rörliga ersättningar inte förekommer i JAK, annat än efter närvaro.

Styrelsens ordförande

Ersättning bestäms av föreningsstämman. Arvodet är fast, 90 000 kronor per år, samt rörligt efter närvaro, vilket beräknas med 200 kronor per påbörjad närvarotimme, dock maximalt 1 600 kronor per dygn.

Styrelsens vice ordförande

Ersättning bestäms av föreningsstämman. Arvodet är fast, 15 000 kronor per år, samt rörligt efter närvaro, vilket beräknas med 200 kronor per påbörjad närvarotimme, dock maximalt 1 600 kronor per dygn.

Styrelseledamöter

Ersättning bestäms av föreningsstämman. Arvodet är rörligt efter närvaro, vilket beräknas med 200 kronor per påbörjad närvarotimme, dock maximalt 1 600 kronor per dygn.

Förberedelsearvode

Berättigat efter närvaro vid styrelsemöte med ett belopp på 1 600 kronor per möte till samtliga styrelseledamöter samt styrelsens ordförande och vice ordförande.

Fackligt valda ledamöter (arbetstagarrepresentanter)

Arvodet bestäms av vd och är rörligt efter närvaro enligt ordinarie fast månadslön och kollektivavtal.

Verkställande direktör

Ersättning bestäms av styrelsen och avser i sin helhet ordinarie fast månadslön.

Övrig bankledning (bankchef, IT-chef, medlemschef, stabschef och redovisningsansvarig)

Ersättning bestäms av vd och avser i sin helhet ordinarie fast månadslön.

ÖVRIGA FÖRTROENDEVALDA:

Valberedningen

Ersättning bestäms av föreningsstämman. Arvodet är fast, 30 000 kronor per år för valberedningens sammankallande, samt 24 000 kronor för vice sammankallande och 18 000 kronor per år för övriga.

Lekmannarevisorer

Ersättningen bestäms av föreningsstämman. Arvodet är fast, 21 000 kronor per år för ordinarie samt 15 000 kronor för suppleant.

Etikrådet

Ersättning bestäms av föreningsstämman. Arvodet är rörligt efter närvaro, vilket beräknas med 150 kronor per påbörjad närvarotimme, dock maximalt 1 200 kronor per dygn.

PENSIONSFORMÅNER

Styrelsens ordförande och övriga styrelseledamöter

Inga pensionsförmåner utgår.

Verkställande direktör, övrig bankledning och tillsvidareanställd personal

Pension avser sedvanliga pensionsvillkor enligt lagen om allmän försäkring samt pensionsförmåner som framgick i överenskommelse med KFO (Kooperationens förhandlingsorganisation) och övrigt vad som framförhandlats i överenskommelse med KFO och Finansförbundet. Pensionsplanen för personalen ändrades 1 januari 2009 till följande:

1. Anställda som är födda 1978 och tidigare

Ordinarie fast månadslön utgör pensionsgrundande belopp, dock ej rörliga ersättningar. Pensionsåldern är 65 år. Pension utgår för livstid samt är förmånsbestämd och utgår med 10 procent av ordinarie fast månadslön upp till en årslön om 468 750 kronor, 65 procent av lönedel mellan 468 750–1 250 000 kronor samt 32,5 procent av lönedel mellan 1 250 000–1 875 000 kronor (2017). Utöver detta tillkommer en avgiftsbestämd pension om 2,0 procent (2017) av ordinarie månadslön, vilken inte är värdesäkrad.

2. Anställda som är födda 1979 och senare

Den rörliga kontanta bruttolönen var månad (= fast månadslön inkluderande eventuella avdrag och tillägg) utgör pensionsgrundande belopp. Pensionsåldern är 65 år. Pension utgår för livstid samt är avgiftsbestämd ("premiebestämd") och utgår med 4,5 procent av månadslönen upp till 39 063 kronor och 30 procent av månadslönen överstigande 39 063 kronor (2017). Minst 50 procent av pensionen är värdesäkrad och högst 50 procent är inte värdesäkrad.

ÖVRIGA ANSTÄLLNINGSVILLKOR

Verkställande direktör

Uppsägningstiden är enligt anställningsavtal 12 månader vid uppsägning från bankens sida och 6 månader vid vd:s egen uppsägning.

Övrig bankledning

Uppsägningstiden är enligt vid var tidpunkt gällande kollektivavtal mellan KFO och Finansförbundet.

LÖNER, ARVODEN, SOCIALA KOSTNADER OCH PENSIONER

	2017			2016		
	Löner och arvoden	Sociala kostnader	Pensionspremier	Löner och arvoden	Sociala kostnader	Pensionspremier
Nuvarande och tidigare styrelse samt vd, 12 personer ³⁴	1 610	618	214	1 033	324	115
Övriga förtroendevalda ³⁵	163	54	0	124	39	0
Övrig bankledning 6 personer ³⁶	2 385	750	64	2 393	752	73
Övriga anställda	10 355	3 134	532	10 123	3 095	521
Summa	14 513	4 556	810	13 673	4 210	709

³⁴ Inkluderar avgående vd samt tf. vd.

³⁵ Valberedning, Etikråd och Lekmannarevisor.

³⁶ Inkluderar avgående IT-chef samt ny IT-chef.

LÖNER, ARVODEN, ANDRA SKATTEPLIKTIGA ERSÄTTNINGAR, SKATTEPLIKTIGA FÖRMÅNER OCH PENSIONER UNDER ÅRET TILL LEDANDE BEFATTNINGSHAVARE 2017

(kr)	Grundlön/ arvode	Arvode efter närvaro	Skatte- pliktiga förmåner	Pensions- kostnad ³⁷	Övriga skattepliktiga ersättningar ³⁸	Summa
Styrelsens ordförande, Monjia Manai Sonnius	90 000	63 115	0	0	0	153 115
Styrelsens vice ordförande, Sten-Inge Kedbäck	10 000	43 675	2 805	0	0	56 480
Avgående vice ordförande, Lotta Friberg ³⁹	5 000	37 505	180	0	0	42 685
Styrelseledamot, Uffe Madsen	0	36 040	2 895	0	0	38 935
Styrelseledamot, Maxwell Malavan	0	24 185	2 490	0	0	26 675
Styrelseledamot, Ali Hamidian	0	18 565	2 670	0	0	21 235
Styrelseledamot, Mats Brenner ⁴⁰	0	19 200	315	0	0	19 515
Styrelseledamot, Per Rosengren ⁴¹	0	8 200	90	0	0	8 290
Avgående styrelseledamot, Andreas Bergqvist ⁴²	0	4 725	180	0	0	4 905
Avgående styrelseledamot, Lotten Svensson ⁴³	0	4 860	0	0	0	4 860
Tf. vd, Johan Thelander ⁴⁴	393 553	0	8 961	26 522	0	429 036
Vd, Sammy Almedal ⁴⁵	851 961	0	315	187 083	908	1 040 267
Övrig bankledning: Bankchef, Magnus Frank Medlemschef, Ann-Marie Franklin Stabschef, Emma Lustig ⁴⁶ IT-chef, Johan Oppmark ⁴⁷ IT-chef, David Rosén ⁴⁸ Redovisningsansvarig, Marie Gillberg	2 385 784	0	4 394	63 973	8 467	2 462 618
Summa	3 736 298	260 070	25 295	277 578	9 375	4 308 616

³⁷ Rabatt från Folksam på förmånsbestämd ålderspension från 2015-04.

³⁸ Avser bilersättning, restidsersättning och traktamentestillägg enligt kollektivavtal.

³⁹ Medlem i styrelsen till och med stämman 2017.

⁴⁰ Medlem i styrelsen från och med stämman 2017.

⁴¹ Medlem i styrelsen från och med stämman 2017.

⁴² Medlem i styrelsen till och med stämman 2017.

⁴³ Medlem i styrelsen till och med stämman 2017.

⁴⁴ Tf. vd sedan 2017-07-01.

⁴⁵ Vd fram till 2017-06-30.

⁴⁶ Tjänstledig mellan 2017-01-01–2017-04-02 samt 2017-10-01–2017-12-31.

⁴⁷ IT-chef mellan 2017-01-01–2017-08-31.

⁴⁸ IT-chef från och med 2017-09-11.

LÖNER, ARVODEN, ANDRA SKATTEPLIKTIGA ERSÄTTNINGAR, SKATTEPLIKTIGA FÖRMÅNER OCH PENSIONER UNDER ÅRET TILL LEDANDE BEFATTNINGSHAVARE 2016

(kr)	Grundlön/ arvode	Arvode efter närvaro	Skatte- pliktiga förmåner	Pensions- kostnad ⁴⁹	Övriga skattepliktiga ersättningar ⁵⁰	Summa
Styrelsens ordförande, Monjia Manai Sonnius ⁵¹	63 200	51 300	792	0	0	115 292
Styrelsens vice ordförande, Lotta Friberg ⁵²	40 000	53 730	792	0	0	94 522
Avgående styrelseledamot, Jonas Löhn ⁵³	0	0	264	0	0	264
Styrelseledamot, Ali Hamidian	0	27 270	792	0	0	28 062
Avgående styrelseledamot, Johannes Kretschmer ⁵⁴	0	6 480	264	0	0	6 744
Styrelseledamot, Lotten Svensson ⁵⁵	0	16 605	528	0	0	17 133
Styrelseledamot, Uffe Madsen	0	30 915	792	0	0	31 707
Styrelseledamot, Maxwell Malavan ⁵⁶	0	9 990	264	0	0	10 254
Avgående styrelseledamot, Petra Modée ⁵⁷	0	12 960	264	0	0	13 224
Styrelseledamot, Annica Andersson ⁵⁸	0	4 185	88	0	0	4 273
Styrelseledamot, Sten-Inge Kedbäck	0	32 940	792	0	0	33 732
Styrelseledamot Andreas Bergqvist	0	9 450	440	0	0	9 890
Vd, Sammy Almedal	674 411	0	1 056	115 606	2 064	793 137
Övrig bankledning: Bankchef, Magnus Frank IT-chef, Johan Oppmark Medlemschef, Ann-Marie Franklin Styrelseadministratör, Karin Frejarö ⁵⁹ Personalansvarig, Emma Lustig ⁶⁰ Kommunikatör, Louise Clausen Redovisningsansvarig, Marie Gillberg ⁶¹	2 393 390	0	1 872	73 173	9 346	2 477 781
Summa	3 171 001	255 825	9 000	188 779	11 410	3 636 015

⁴⁹ Rabatt från Folksam på förmånsbestämd ålderspension från 2015-04.

⁵⁰ Avser bilersättning, restidsersättning och traktamentestillägg enligt kollektivavtal.

⁵¹ Ordförande från och med stämman 2016, tidigare vice ordförande.

⁵² Vice ordförande från och med stämman 2016, tidigare ordförande.

⁵³ Medlem i styrelsen till och med stämman 2016.

⁵⁴ Medlem i styrelsen till och med stämman 2016.

⁵⁵ Medlem i styrelsen från och med stämman 2016.

⁵⁶ Medlem i styrelsen från och med stämman 2016.

⁵⁷ Medlem i styrelsen till och med stämman 2016.

⁵⁸ Medlem i styrelsen från och med stämman 2016. Avgick ur styrelsen 2016-05-01.

⁵⁹ Avgick från ledningsgruppen 2016-06-01.

⁶⁰ Tjänstledig från och med 2016-06-01.

⁶¹ Ingår i ledningsgruppen sedan augusti 2016.

ERSÄTTNINGAR OCH ÖVRIGA FÖRMÅNER TILL ÖVRIGA FÖRTROENDEVALDA 2017

(kr)	Grundlön/ arvode	Arvode efter närvaro	Skatte- pliktiga förmåner	Pensions- kostnad	Övriga skattepliktiga ersättningar	Summa
Valberedning, 5 personer	121 300	0	5 160	0	0	126 460
Etikråd, 3 personer	0	10 370	2 400	0	0	12 770
Lekmannarevisor, 2 personer	31 000	0	2 580	0	0	33 580
Summa	152 300	10 370	10 140	0	0	172 810

ERSÄTTNINGAR OCH ÖVRIGA FÖRMÅNER TILL ÖVRIGA FÖRTROENDEVALDA 2016

(kr)	Grundlön/ arvode	Arvode efter närvaro	Skatte- pliktiga förmåner	Pensions- kostnad	Övriga skattepliktiga ersättningar	Summa
Valberedning, 5 personer	98 000	0	1 408	0	0	99 408
Etikråd, 4 personer	0	0	0	0	0	0
Lekmannarevisor, 2 personer	26 000	0	440	0	0	26 440
Summa	124 000	0	1 848	0	0	125 848

ANTAL ARBETADE TIMMAR	2017	2016
Totalt i banken	75 496	72 972
MEDELANTALET ANSTÄLLDA		
- varav kvinnor	22	21
- varav män	16	15
Totalt	38	36
KÖNSFÖRDELNING I LEDNINGEN		
<i>Styrelsen⁶²</i>		
- antal kvinnor	1	3
- antal män	7	6
<i>Övriga ledande befattningshavare inkl. vd</i>		
- antal kvinnor	3	4
- antal män	3	3

⁶² Stämvalda ordinarie ledamöter och suppleanter samt vd, exklusive arbetstagarrepresentanter.

SJUKFRÅNVARO, %		
Total sjukfrånvaro som en andel av de anställdas sammanlagda ordinarie arbetstid	2,27	4,27
Andel av den totala sjukfrånvaron som avser sammanhängande sjukfrånvaro på 60 dagar eller mer	0	41,42
SJUKFRÅNVARON SOM EN ANDEL AV VARJE GRUPPS ORDINARIE ARBETSTID, %		
<i>Sjukfrånvaron fördelad efter kön:</i>		
- Män	2,26	1,11
- Kvinnor	2,28	6,23
<i>Sjukfrånvaron fördelad efter ålderskategori:</i>		
- 29 år eller yngre	2,19	1,00
- 30-49 år	2,84	6,51
- 50 år eller äldre	1,68	3,17
Framtida minimiavgifter för operationell leasing		
	2017	2016
<=1 år	280	235
1-5 år	977	362
> 5 år	0	0
Summa	1 257	597
Arvode och kostnadsersättning till externrevisorer		
	2017	2016
Revisionsuppdrag ⁶³	656	592
Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget	0	14
Skatterådgivning	15	12
Övriga uppdrag	52	60
Summa	723	678

Not 9 Övriga rörelsekostnader

	2017	2016
Tidningen Grus & Guld ⁶⁴	430	409
Tryckerikostnader	96	184
Försäkringskostnader	714	214
Annonsering	37	165
Möten, kurser, seminarier ⁶⁵	89	102
Profilmateriel	13	16
Övriga rörelsekostnader	406	493
Summa	1 785	1 583

⁶³ Med revisionsuppdrag avses granskning av årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning samt övriga arbetsuppgifter som det ankommer på bankens externrevisor att utföra.

⁶⁴ I kostnader för tidningen ingår även lönekostnader, tryckerikostnader, porto m.m. Total kostnad för tidningen Grus & Guld uppgick 2017 till 1,3 miljoner kronor att jämföra med 1,3 miljoner kronor för 2016.

⁶⁵ Exklusive resor, logi och hyror.

Not 10 Kreditförluster, netto

SPECIFIK NEDSKRIVNING FÖR INDIVIDUELLT VÄRDERADE LÅNEFORDRINGAR	2017	2016
Årets bortskrivning för konstaterade kreditförluster	-1 344	-2 499
Återförda tidigare gjorda nedskrivningar för kreditförluster som i årets bokslut redovisas som konstaterade förluster	404	1 783
Årets nedskrivning för befarade kreditförluster	-903	-1 717
Inbetalt på tidigare konstaterade kreditförluster	375	734
Återförda ej längre erforderliga nedskrivningar för kreditförluster	191	572
Årets nettokostnad för individuellt värderade lånefordringar	-1 277	-1 127

Not 11 Skatter

Inkomstskatter utgörs av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Inkomstskatter redovisas i resultaträkningen.

År 2007 kom ändrade redovisningsregler, lagbegränsad IFRS som för JAKs del innebar att ränteintäkter som tidigare år intäktsförts redovisades direkt mot fritt eget kapital och ett underskottsavdrag på 38 972 tusen kronor genererades. Det finns ingen tidsgräns för att utnyttja det skattemässiga underskottsavdraget. Det totala skattemässiga underskottsavdraget per 2017-12-31 uppgår till 43 362 (41 469) tusen kronor.

I balansräkningen bokades den uppskjutna skattefordran på 7 831 tusen kronor bort 2015. Det bedöms att dessa inte kommer att kunna utnyttjas det kommande året. I övrigt hänvisas till information i förvaltningsberättelsen under avsnittet förväntad framtida ekonomisk utveckling.

Den skatteskuld som kvarstår består av 22 procent av den skatt som finns i årets värdeförändring av tillgångar som redovisas till verkligt värde via övrigt totalresultat.

UPPSKJUTEN SKATT	2017-12-31	2016-12-31
Ingående balans	-105	143
Återföring föregående års uppskjutna skatt hänförlig till övrigt totalresultat	105	-143
Uppskjuten skatt hänförlig till underskottsavdrag tidigare år	0	0
Årets förändring underskottsavdrag	0	0
Aktuell skatt hänförlig till övrigt totalresultat	-138	-105
Återfört uppskjuten skatt	0	0
Årets förändring aktuell/uppskjuten skatt	-138	-105

Not 12 Belåningsbara statsskuldförbindelser

Belåningsbara statsskuldförbindelser m.m.	2017	2016
Emitterade av Svenska staten	28 445	29 625
Emitterade av Svenska kommuner	75 560	75 521
Summa	104 005	105 146
Värdering av statsskuldförbindelser m.m.		
Upplupet anskaffningsvärde	103 553	104 995
Verkligt värde	104 524	105 846
Nominellt värde	100 000	100 000
Statsskuldförbindelser m.m. per kategori		
Tillgångar som kan säljas	75 560	75 521
Tillgångar som hålls till förfall	28 445	29 625
Summa	104 005	105 146

Not 13 Utlåning till kreditinstitut

Här redovisas den inlåning JAK Medlemsbank har hos andra banker för att kunna hålla en likviditetsreserv och transferera likvida medel. År 2003 tecknade banken ett förlagsbevis hos Ekobanken på 5 år,

som har förlängts ytterligare till 2018-10-25. År 2013 öppnades även ett konto hos Ekobanken.

	2017	2016
Nordea	8 399	8 836
Ekobanken	26 058	6 052
Andra banker	136 039	89 073
Summa	170 496	103 961

Not 14 Utlåning till allmänheten

	2017	2016
Utestående fordringar, brutto	982 199	935 969
Individuell nedskrivning (<i>specifikation se nedan</i>)	-3 805	-3 497
Summa utlåning till allmänheten	978 394	932 472
FÖRÄNDRING AV SPECIFIKA NEDSKRIVNINGAR FÖR INDIVIDUELLT VÄRDERADE LÅNEFORDRINGAR		
Ingående balans	-3 497	-4 135
Återförda tidigare gjorda nedskrivningar för kreditförluster som i årets bokslut redovisas som konstaterade förluster	404	1 783
Återförda ej längre erforderliga nedskrivningar för kreditförluster	191	572
Årets nedskrivning för kreditförluster	-903	-1 717
Utgående balans	-3 805	-3 497
LEDANDE BEFATTNINGSHAVARES LÅN I BANKEN⁶⁶		
Verkställande direktör	0	0
Styrelseledamöter och styrelsesuppleanter ⁶⁷	343	601
Övriga ledande befattningshavare	845	1 151
Summa	1 188	1 752

⁶⁶ Ovanstående krediter har ordinarie lånevillkor och ränta. Banken har ej ställt säkerheter eller ingått ansvarsförbindelser för ledande befattningshavare.

⁶⁷ Inklusive arbetstagarrepresentanter. Styrelsesuppleanter som valts 2015 övergick till styrelseledamöter i samband med stadgeändring som togs vid årsstämman 2016.

Not 15 Obligationer och andra räntebärande värdepapper

OBLIGATIONER OCH ANDRA RÄNTEBÄRANDE VÄRDEPAPPER	2017	2016
Emitterade av kommuner	285 508	377 392
Emitterade av kreditinstitut	35 414	70 318
Emitterade av bostadsinstitut	15 105	15 633
Övriga		
Summa	336 027	463 343
Upplupet anskaffningsvärde	335 850	463 015
Verkligt värde (redovisat värde)	336 027	463 343
Nominellt värde	335 000	461 000
<i>Obligationer och andra räntebärande värdepapper per kategori</i>		
Finansiella tillgångar som kan säljas	336 027	463 343

Not 16 Aktier och andelar

FINANSIELLA TILLGÅNGAR SOM KAN SÄLJAS (ONOTERADE VÄRDEPAPPER)	2017	2016
Sveriges Vindkraftkooperativ ek för	525	525
Medlemsandel Ekobanken	11	11
Summa	536	536

Not 17 Immateriella anläggningstillgångar

Datautvecklingskostnader	2017	2016
Ingående anskaffningsvärde	22 428	18 947
Försäljning/utrangering	-842	0
Årets anskaffningar	1 551	3 481
Utgående ackumulerade anskaffningar	23 137	22 428
Ingående avskrivningar	-15 058	-13 037
Försäljning/utrangering	647	0
Årets avskrivningar	-2 969	-2 021
Utgående ackumulerade avskrivningar	-17 380	-15 058
Utgående redovisat värde	5 757	7 370

Not 18 Materiella tillgångar

Inventarier	2017	2016
Ingående anskaffningsvärde	6 613	6 262
Försäljning/utrangering	-220	-23
Inköp	87	374
Utgående ackumulerade anskaffningar	6 480	6 613
Ingående avskrivningar	-5 588	-5 229
Försäljning/utrangering	220	23
Årets avskrivningar	-391	-382
Utgående ackumulerade avskrivningar	-5 759	-5 588
Utgående redovisat värde	721	1 025
Byggnad		
Ingående anskaffningsvärde	5 744	5 681
Årets anskaffning	0	63
Utgående ackumulerade anskaffningar	5 744	5 744
Ingående avskrivningar	-1 986	-1 872
Årets avskrivningar	-115	-114
Utgående ackumulerade avskrivningar	-2 101	-1 986
Utgående redovisat värde	3 643	3 758
Mark		
Ingående anskaffningsvärde = Utgående redovisat värde	619	619
Utgående redovisat värde byggnad och mark	4 262	4 377
Taxeringsvärde		
Byggnad	3 593	3 593
Mark	900	900
Summa taxeringsvärde	4 493	4 493

Not 19 Övriga tillgångar

	2017	2016
Avräkning lokalavdelningar	12	9
Övriga tillgångar	2 973	820
Summa	2 985	829

Not 20 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	2017	2016
Upplupna räntor	26 196	29 399
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	2 140	2 475
Summa	28 336	31 874

Not 21 Skulder till kreditinstitut

	2017	2016
Ekobanken	1 000	1 000
Summa	1 000	1 000

Not 22 Inlåning från allmänheten

INLÅNING FÖRDELAT PER INLÅNINGSART	2017	2016
<i>Fritt sparande:</i>		
Baskonto m.m.	1 076 661	1 081 672
Stödsparende	18 912	19 169
Skogskonto	631	859
Transaktionskonto	12 745	8 976
Preskriberade medel	41	44
Summa fritt sparande	1 108 990	1 110 720
<i>Bundet sparande:</i>		
Eftersparande	467 079	478 960
Pantsatt konto	13 689	14 514
Summa bundet sparande	480 768	493 474
Summa inlåning från allmänheten	1 589 758	1 604 194
INLÅNINGEN PER KATEGORI		
- offentlig sektor	10 850	18 350
- företagssektor	57 809	54 266
- hushållssektor (inkl. enskilda företagare)	1 462 944	1 478 374
- övriga	58 155	53 204
Summa	1 589 758	1 604 194

Not 23 Övriga skulder

	2017	2016
Leverantörsskulder	1 439	2 367
Anställdas källskattemedel	400	319
Övriga skulder	673	753
Summa	2 512	3 439

Not 24 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	2017	2016
Upplupna löner	85	144
Upplupna semesterlöner	1 514	1 812
Upplupna sociala avgifter	981	1 012
Upplupen löneskatt pension	308	283
Diverse upplupna kostnader	602	536
Summa	3 490	3 787

Not 25 Eventualförpliktelser och åtaganden

EVENTUALFÖRPLIKTELSE	2017	2016
Garantiförbindelser	1 921	1 833
Övriga eventualförpliktelser – låneinsatser	19 433	6 598
Summa	21 354	8 431
ÅTAGANDEN		
Beviljade ej utbetalda krediter	13 267	21 981
Beviljade ej utnyttjade kortkrediter	10 098	8 579
Lånelöften	40 157	65 000
Summa	63 522	95 560

Not 26 Finansiella tillgångar och skulder

2017-12-31	Lånefordringar	Tillgångar som hålls till förfall	Finansiella tillgångar som kan säljas	Övriga finansiella skulder	Summa redovisat värde	Verkligt värde
Kassa och tillgodohavande hos centralbanker	78 577				78 577	78 577
Belåningsbara statsskuldförbindelser		28 445	75 560		104 005	104 524
Utlåning till kreditinstitut	170 496				170 496	170 496
Utlåning till allmänheten	978 394				978 394	978 394
Obligationer och andra räntebärande värdepapper			336 027		336 027	336 027
Aktier och andelar			536		536	536
Interimsfordringar	26 183	108	725		27 016	27 016
Summa	1 253 650	28 553	412 848	0	1 695 051	1 695 570
Skulder till kreditinstitut				1 000	1 000	1 000
Inlåning från allmänheten				1 589 758	1 589 758	1 589 758
Övriga finansiella skulder				1 439	1 439	1 439
Summa				1 592 197	1 592 197	1 592 197

2016-12-31	Lånefordringar	Tillgångar som hålls till förfall	Finansiella tillgångar som kan säljas	Övriga finansiella skulder	Summa redovisat värde	Verkligt värde
Kassa	58 767				58 767	58 767
Belåningsbara statsskuldförbindelser		29 625	75 521		105 146	105 846
Utlåning till kreditinstitut	103 961				103 961	103 961
Utlåning till allmänheten	932 472				932 472	932 472
Obligationer och andra räntebärande värdepapper			463 343		463 343	463 343
Aktier och andelar			536		536	536
Interimsfordringar	29 424	108	1 389		30 921	30 921
Summa	1 124 624	29 733	540 789	0	1 695 146	1 695 846
Skulder till kreditinstitut				1 000	1 000	1 000
Inlåning från allmänheten				1 604 194	1 604 194	1 604 194
Övriga finansiella skulder				2 367	2 367	2 367
Summa				1 607 561	1 607 561	1 607 561

BERÄKNING AV VERKLIGT VÄRDE

Följande sammanfattar de metoder och antaganden som främst använts för att fastställa verkligt värde på de finansiella instrument som redovisas i tabellen ovan.

Finansiella instrument noterade på en aktiv marknad

För finansiella instrument som är noterade på en aktiv marknad bestäms verkligt värde med utgångspunkt från tillgångens noterade köpkurs på balansdagen utan tillägg för transaktionskostnader (t.ex. courtage) vid anskaffningstillfället. Ett finansiellt instrument betraktas som noterat på en aktiv marknad om noterade priser med lätthet

finns tillgängliga på en börs hos en handlare, mäklare, branschorganisation, företag som tillhandahåller aktuell prisinformation eller tillsynsmyndighet och dessa priser representerar faktiska och regelbundet förekommande marknadstransaktioner på affärsmässiga villkor.

Eventuella framtida transaktionskostnader vid en avyttring beaktas inte. Sådana instrument återfinns under balansposterna belåningsbara statsskuldförbindelser och obligationer och andra räntebärande värdepapper.

Finansiella instrument som inte är noterade på en aktiv marknad

JAKs sparlånesystem innebär till övervägande del att varje medlem som lånar också gör en motprestation i form av sparande. I lånevillkoren framgår det att varje kredittagare måste prestera ett sparande av en volym som bestäms av utlåningens storlek och gällande sparfaktor innan sparande kan disponeras fritt av kredittagaren. Lån och sparande hänger ihop och det är därför orimligt att värdera balansposterna var och en för sig liksom det vore osannolikt att endast överföra utlåningsstocken till tredje part. JAK redovisar bunden inlåning och lånefordringar till upplupet anskaffningsvärde i balansräkningen vilket bedöms överensstämma med verkligt värde beaktat lånevillkoren. En annan värdering enligt IFRS 13 bedöms inte uppfylla kraven i Årsredovisningslagen eller aktuell IFRS som förutsätter att instrumenten kan säljas. I utlåningsstocken finns det lånefordringar utbetalda under åren 2007-2010 som låntagaren måste betala en ifyllnadsbetalning för att lösa i förtid. Denna ifyllnadsbetalning uppgår till 8,8 miljoner kronor per sista december i år. Under 2015, 2016 och till och med april 2017 har lån utan krav på bundet sparande beviljats, sparfriheten är tidsbegränsad. Lånen uppgår till ett belopp om ca 247 miljoner kronor vid utgången av 2017. För vissa lån utan krav på bundet sparande som utbetalats efter 2010, finns krav på ifyllnadsbetalning som utgör en summa av 2,4 miljoner kronor per sista december. Under 2017 infördes flexilån där räntesatsen varierar

utifrån hur stort bundet sparande som görs i samband med varje amorteringstillfälle. Dessa krediter är bundna i fem år och omfattar per sista december vid förtidsinlösen krav på ifyllnadsbetalning som utgör en summa av 1,5 miljoner kronor. I övrigt bedöms det verkliga värdet vara detsamma som det redovisade värdet.

För betalningsmedel samt kortfristiga finansiella skulder bedöms verkligt värde motsvara det redovisade värdet. Det redovisade värdet är en rimlig uppskattning av det verkliga värdet, med hänsyn tagen till den begränsade löptiden och kreditrisken.

Inlåningen från allmänheten har inte värderats till verkligt värde. Den löper utan ränta och det finns både bunden och obunden inlåning. All bunden inlåning har koppling till utlåning varför den inte kan värderas separat. För att se fördelning, se Not 22.

Innehavet i Sveriges Vindkraftkooperativ ekonomisk förening och Medlemsandel i Ekobanken redovisas till anskaffningsvärde då ett verkligt värde inte kan beräknas tillförlitligt.

Uppdelningen av hur verkligt värde på finansiella instrument bestäms görs utifrån tre nivåer:

- Nivå 1 – enligt priser noterade på en aktiv marknad för samma instrument.
- Nivå 2 – utifrån direkt eller indirekt observerbar marknadsdata som inte inkluderas i nivå 1.
- Nivå 3 – utifrån indata som inte är observerbara på marknaden.

Verkligt värde för finansiella instrument som värderats till verkligt värde 2017

	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
Belåningsbara statsskuldförbindelser m.m.	75 560		
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	195 942	140 085	

Verkligt värde för finansiella instrument som värderats till verkligt värde 2016

	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
Belåningsbara statsskuldväxlar	75 521		
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	303 208	160 135	

Verkligt värde för finansiella instrument som inte värderats till verkligt värde 2017

	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
Belåningsbara statsskuldväxlar	28 964		
Utlåning till allmänheten			978 394
Aktier och andelar			536
Inlåning från allmänheten			1 589 758

Verkligt värde för finansiella instrument som inte värderats till verkligt värde 2016

	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
Belåningsbara statsskuldväxlar	30 325		
Utlåning till allmänheten			932 472
Aktier och andelar			536
Inlåning från allmänheten			1 604 194

Not 27 Eget kapital

För specifikation av förändring i eget kapital, se rapport över förändring i eget kapital. För beskrivning över ingående delar i eget kapital se hänvisas till not 11.

Förslag till behandling av årets resultat

(kr)

Balanserat resultat	-43 977 599
Fond för verkligt värde	490 899
Årets resultat	-2 232 103
Balanseras i ny räkning	-45 718 803

Den 1 januari 2018 träder redovisningsstandarden IFRS 9 i kraft som kommer att påverka eget kapital negativt. Då införs en nedskrivningsmodell som baseras på förväntade kreditförluster på alla finansiella instrument istället för på inträffade och befarade kreditförluster. Läs mer om hur IFRS 9 påverkar banken i Not 2.

Not 28 Kapitaltäckning

Från och med 2014 regleras upplysningar om kapitaltäckningen främst i förordningen (EU) 575/2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersbolag (CRR).

Reglerna om kapitaltäckning bidrar till att stärka bankens motståndskraft mot finansiella förluster och därigenom skydda JAKs medlemmar. Reglerna innebär att JAKs kapitalbas med marginal ska täcka dels de föreskrivna minimikapitalkraven, vilket omfattar kapitalkraven för kreditrisker och operativa risker och dels ska omfatta beräknat kapitalkrav för ytterligare identifierade risker i verksamheten. För att bedöma om det interna kapitalet är tillräckligt för att ligga till grund för aktuell och framtida verksamhet har JAK en egen process för Intern kapital- och likviditetsutvärdering (IKLU). Den interna kapital- och likviditetsutvärderingen är en kontinuerlig process som är ständigt pågående. Processen är ett verktyg som säkerställer att banken på ett tydligt och korrekt sätt identifierar, värderar och hanterar alla de risker banken är exponerad för samt gör en bedömning av det interna kapitalbehovet i relation till detta. Information om bankens riskhantering lämnas i Not 3.

Banken lämnar också upplysningar om kapitaltäckning och riskhantering på JAKs hemsida jak.se under ekonomisk information.

JAK uppfyller dels det lagstadgade kravet på kapitaltäckning inklusive buffertkrav, dels det internt bedömda kapitalbehovet.

På nästkommande sidor redovisas kapitalbas, kapitalkrav samt det internt bedömda kapitalbehovet enligt 6 kapitlet Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag (FFFS 2008:25).

Det finns ett pågående hinder att återbetala låneinsatser från kapitalbasen med anledning av att Finansinspektionen per 2017-04-11 lämnat avslag på bankens senaste ansökan om återbetalning av låneinsatser avseende lån lösta mellan 1 juni och 30 november år 2015. JAKs tolkning av avslaget är att banken måste uppvisa lönsamhet samt en betryggande kapitalbas innan tillstånd kan erhållas för återbetalning av låneinsatser. Se avsnitt Insatsbelopp på sida 22 för mer information.

Den 1 januari 2018 träder redovisningsstandarden IFRS 9 i kraft som kommer att påverka kapitalbasen negativt. Då införs en nedskrivningsmodell som baseras på förväntade kreditförluster på alla finansiella instrument istället för på inträffade och befarade kreditförluster. Läs mer om hur IFRS 9 påverkar banken i Not 2.

KAPITALBAS	2017	2016
KÄRNPRIMÄRKAPITAL		
Grundinsats	9 322	11 552
Låneinsats	122 962	107 585
Frivilliga medlemsinsatser	5 419	3 348
Reservfond	19 219	16 367
Fond för verkligt värde	491	374
Fond för utvecklingsavgifter	2 306	1 253
Balanserat resultat	-43 977	-40 482
Årets resultat	-2 232	-2 442
Kärnprimärkapital före lagstiftsjusteringar	113 510	97 555
KÄRNPRIMÄRKAPITAL: LAGSTIFTNINGJUSTERINGAR		
Immateriella anläggningstillgångar	-5 757	-7 370
Positiv värdeförändring	-491	-374
Kreditriskjustering	-411	-539
Sammanlagd lagstiftningsjustering av kärnprimärkapital	-6 659	-8 283
Kärnprimärkapital	106 851	89 272
Supplementärkapital	0	0
Kapitalbas	106 851	89 272
RISKVÄGT EXPONERINGSBELOPP ENLIGT SCHABLONMETODEN		
Exponeringar mot nationella regeringar eller centralbanker	0	0
Exponeringar mot delstatliga eller lokala självstyrelseorgan och myndigheter	0	0
Exponeringar mot institut	37 324	31 040
Exponeringar mot företag	0	0
Exponeringar mot hushåll	102 698	113 411
Exponeringar säkrade genom panträtt i fastighet	247 730	217 910
Fallerande exponeringar	6 255	5 337
Exponeringar i form av säkerställda obligationer	3 551	3 589
Övriga poster	37 015	38 916
Summa riskvägt belopp för kreditrisker	434 573	410 203
Riskvägt belopp för operativa risker enligt basmetoden	62 023	61 736
Totalt riskvägt belopp	496 596	471 939

KAPITALKRAV	2017	2016
Kapitalkrav för kreditrisk enligt schablonmetoden	34 766	32 816
Kapitalkrav för kreditrisk operativ risk enligt basmetoden	4 962	4 939
Totalt minimikapitalkrav	39 728	37 755
Kapitalkonserveringsbuffert	12 415	11 798
Kontracyklisk kapitalbuffert ⁶⁸	9 932	7 079
Samlat kapitalkrav	62 075	56 632
Kapitalkrav enligt Pelare II	15 719	14 641
Totalt kapitalkrav	77 794	71 273
Kapitalöverskott	29 057	17 999
KAPITALRELATIONER		
Kärnprimärkapitalrelation, %	21,52	18,92
Primärkapitalrelation, %	21,52	18,92
Total kapitalrelation, %	21,52	18,92

⁶⁸ Regler om kontracyklisk kapitalbuffert var under 2016 1,5 procent av riskvägt belopp. Under 2017 höjdes det med 0,5 procent till 2 procent.

Not 29 Händelser efter balansdagen

Inga väsentlig händelser som inträffat efter balansdagen har haft någon påverkan på resultat- och balansräkning.

Skövde den 29 mars 2018

Monjia Manai Sonnius
[namnteckning]

Monjia Manai Sonnius
Ordförande

Sten-Inge Kedbäck
[namnteckning]

Sten-Inge Kedbäck
Vice ordförande

Johan Thelander
[namnteckning]

Johan Thelander
Tf. vd

Ali Hamidian
[namnteckning]

Ali Hamidian
Ledamot

Mats Brenner
[namnteckning]

Mats Brenner
Ledamot

Maxwell Malavan
[namnteckning]

Maxwell Malavan
Ledamot

Per Rosengren
[namnteckning]

Per Rosengren
Ledamot

Uffe Madsen
[namnteckning]

Uffe Madsen
Ledamot

Björn Andersson
[namnteckning]

Björn Andersson
Arbetsstagarledamot

Pernilla Blennmyr
[namnteckning]

Pernilla Blennmyr
Arbetsstagarledamot

Vår revisionsberättelse har lämnats den 29 mars 2018
Ernst & Young AB

Micael Engström
[namnteckning]

/Micael Engström/
Auktoriserad revisor
Av stämman utsedd revisor

JAK Medlemsbank, Vasagatan 14

Box 216, 541 25 Skövde

Tel: 0500-46 45 00

Fax: 0500-46 45 61

jak@jak.se

jak.se

Revisionsberättelse

Till årsstämman i JAK Medlemsbank, org.nr. 516401-9969

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för JAK Medlemsbank för år 2017. Medlemsbankens årsredovisning ingår på sidorna 12-59 i detta dokument.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av bankens finansiella ställning per den 31 december 2017 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att årsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för banken.

Våra uttalanden i denna rapport om årsredovisningen är förenliga med innehållet i den kompletterande rapport som har överlämnats till bankens revisionsutskott i enlighet med Revisorsförordningens (537/2014) artikel 11.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till banken enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav. Detta innefattar att, baserat på vår bästa kunskap och övertygelse, inga förbudna tjänster som avses i Revisorsförordningens (537/2014) artikel 5.1 har tillhandahållits den granskade banken eller, i förekommande fall, dess moderföretag eller dess kontrollerade företag inom EU.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Särskilt betydelsefulla områden

Särskilt betydelsefulla områden för revisionen är de områden som enligt vår professionella bedömning var de mest betydelsefulla för revisionen av årsredovisningen för den aktuella perioden. Dessa områden behandlades inom ramen för revisionen av, och i vårt ställningstagande till, årsredovisningen som helhet, men vi gör inga separata uttalanden om dessa områden. Beskrivningen nedan av hur revisionen genomfördes inom dessa områden ska läsas i detta sammanhang.

Vi har fullgjort de skyldigheter som beskrivs i avsnittet *Revisorns ansvar* i vår rapport om årsredovisningen också inom dessa områden. Därmed genomfördes revisionsåtgärder som utformats för att beakta vår bedömning av risk för väsentliga fel i årsredovisningen. Utfallet av vår granskning och de granskningsåtgärder som genomförts för att behandla de områden som framgår nedan utgör grunden för vår revisionsberättelse.

Utlåning till allmänheten och reserveringar

Beskrivning av området

Utlåning till allmänheten redovisas till 978 394 tkr i bankens balansräkning per 31 december 2017, och består av utestående fordringar brutto till ett belopp om 982 199 tkr med avdrag för individuell nedskrivning för kreditförluster om 3 805 tkr. Reservering för kreditförluster sker utifrån en individuell bedömning och baseras på ledningens bästa uppskattning av nuvärdet av kassaflöden som förväntas erhållas. Vid uppskattning av dessa kassaflöden görs en bedömning av motpartens finansiella situation och realisationsvärdet på varje underliggande säkerhet.

Utlåning till allmänheten uppgår till väsentliga belopp. Detta innebär att ledningens identifiering av osäkra krediter och uppskattning av belopp för nedskrivning har betydande påverkan på bankens resultat och ställning. Därför har vi ansett redovisningen av utlåning till allmänheten vara ett särskilt betydelsefullt område i revisionen.

Hur detta område beaktades i revisionen

Vi har granskat bankens process för att bevilja nya krediter och förlänga befintliga krediter med inriktning på att utvärdera ändamålsenligheten i bankens kontroller för att säkerställa att de krediter som accepteras inte medför en oönskad kreditrisk. Vi har också granskat bankens kontroller i processen för att identifiera krediter med ökad kreditrisk, samt kontrollerna i processen för att beräkna eventuellt reserveringsbehov. Vi har granskat och bedömt enskilda krediters värdering utifrån tillgänglig information om det enskilda engagemanget och tillhörande säkerheter. Urvalet av krediter som har bedömts i revisionen har utgått från bankens bevakningsprocess som bygger på såväl intern som extern information om kredittagarna. För fullständigheten av bevakningsengagemang har vi även granskat ett urval krediter som av banken inte har bedömts vara bevakningsengagemang mot tillgänglig information om det enskilda engagemanget och tillhörande säkerheter.

Vi har även bedömt huruvida upplysningar i årsredovisningen avseende kreditreserveringar och osäkra fordringar är ändamålsenliga.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bankens förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att likvidera banken, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om att årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller fel och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- ▶ identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på fel, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- ▶ skaffar vi oss en förståelse av den del av bankens interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma

granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.

- ▶ utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- ▶ drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om bankens förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett bolag inte längre kan fortsätta verksamheten.
- ▶ utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Vi måste informera styrelsen och verkställande direktören om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Vi måste också förse styrelsen och verkställande direktören med ett uttalande om att vi har följt relevanta yrkesetiska krav avseende oberoende, och ta upp alla relationer och andra förhållanden som rimligen kan påverka vårt oberoende, samt i tillämpliga fall tillhörande motåtgärder.

Av de områden som kommuniceras med styrelsen och verkställande direktören fastställer vi vilka av dessa områden som varit de mest betydelsefulla för revisionen av årsredovisningen, inklusive de viktigaste bedömda riskerna för väsentliga felaktigheter, och som därför utgör de för revisionen särskilt betydelsefulla områdena. Vi beskriver dessa områden i revisionsberättelsen såvida inte lagar eller andra författningar förhindrar upplysning om frågan.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning av JAK Medlemsbank för år 2017 samt av förslaget till dispositioner beträffande bankens vinst eller förlust.

Vi tillstyrker att årsstämman disponerar förlusten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionsssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till banken enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bankens vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som bankens verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av bankens egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för bankens organisation och förvaltningen av bankens angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bankens ekonomiska situation, och att tillse att bankens organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bankens ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Den verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bankens bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- ▶ företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot banken.
- ▶ på något annat sätt handlat i strid med lagen om medlemsbanker, lagen om bank- och finansieringsrörelse, lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag eller stadgar.

Vårt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bankens vinst eller förlust, och därmed vårt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med lagen om medlemsbanker.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionsssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot banken, eller att ett förslag till dispositioner av bankens vinst eller förlust inte är förenligt med lagen om medlemsbanker.

Som en del av en revision enligt god revisionsssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av bankens vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för bankens situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande medlemsbankens vinst eller förlust har vi granskat om förslaget är förenligt med lagen om medlemsbanker.

Ernst & Young AB, Box 7850, 103 99 Stockholm, utsågs till JAK Medlemsbanks revisor av årsstämman den 22 april 2017. Ernst & Young AB och inom revisionsföretaget anställda lagstadgade revisorer har varit valda sedan 1993. Enligt gällande övergångsbestämmelser får revisionsuppdraget inte förlängas efter räkenskapsåret som avslutas den 31 december 2023.

Skellefteå den 29 mars 2018

Ernst & Young AB

/Micael Engström/

Auktoriserad revisor